Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!
פּראָלעטאַריער פון אַלע לענדער, פאַראייניקט זיך!
Proletarjusze wszystkich krajów, łączcie się!
Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

16-ты ГОД КАСТРЫЧНІЦКАЙ РЭВАЛЮЦЫІ

ОРГАН ЦВК і СНК БССР
XIII ГОД ВЫДАНЬНЯ
ШТОДЗЕННАЯ ГАЗЭТА

НЯДЗЕЛЯ
12 ЛЮТАГА 1933 г.
№ 35 (3695)

ТЭЛЕФОНЫ: Адказны рэдактар 799. Адказны сакратар 4-78. Сектароў 6-15. Начная рэдакцыя 12-65 (два званка). Выдавецтва 2-44.
АЎТАМАТЫ: Адк. рэдактар 20-931. Адк. сакратар 22-161. Сектары 22-160. Кантора 22-158.

УМОВЫ ПАДПІСКІ: 1 месяц 2 р. 40 к. 3 „ 7 р. 20 к. 6 „ 14 р. 40 к.
Падпіска прымаецца выключна на пошце і лістаносцамі.
Рукапісы не зьвяртаюцца.

РЭДАКЦЫЯ І ВЫДАВЕЦТВА: МЕНСК, ПЛЯЦ ВОЛІ, 17.
КОШТ АБ'ЯВЫ: 1 радок компарэлі 1 руб. 50 к.
КОШТ ПУБЛІКАЦЫІ: аб згубе 1 дакументу 2 руб.

Сеньня у нумары

НАРОДНА-ГАСПАДАРЧЫ ПЛЯН 1933 ГОДУ ПЕРШАГА ГОДУ ДРУГОй ПЯЦІГОДКІ. Даклад старшыні Савету Народных Камісараў БССР т. М. Галадзеда на IУ сэсіі ЦВК БССР (1 стар.).
15 ЛЮТАГА ЎСЕСАЮЗНЫ ЗЬЕЗД КАЛГАСЬНІКАЎ УДАРНІКАЎ: Стаць сапраўды бальшавіцкімі высока рэнтабельнымі — павінны калгасы БССР (3 стар.).
АКАДЭМІК К. ВОБЛЫ: Праблема вялікага Дняпра (3 стар.).
Б. М. САЎКОЎ: Па-баявому правесьці дзень пазыкатрымальніка (4 стар.).
НА IУ СЭСІІ ЦВК БССР (4 стар.).
ЛЁНАЗАГАТОЎКІ: Бязьлітасна біць па насьбітах дэмабілізацыйных настрояў (3 стар.).
ЗА ГРАНІЦАЙ (4 стар.)

Народна-гаспадарчы плян 1933 году--першага году другой пяцігодкі

Даклад старшыні СНК БССР тав. М. М. ГАЛАДЗЕДА на IV сэсіі ЦВК

Таварышы, работа нашай сэсіі праходзіць у пачатку новай гістарычнай паласы—на рубяжы другой пяцігодкі.

Рабочая кляса і ўсе працоўныя СССР падводзяць вынікі пераможнага выкананьня першай пяцігодкі ў чатыры гады. Гэтыя вынікі падводзяць ня толькі ў нас, у Савецкім Саюзе, — яны падводзяцца таксама і ва ўсіх капіталістычных краінах. Адны (рабочая кляса і працоўнае сялянства) разам з намі са здавальненьнем адзначаюць перамогу першай пяцігодкі ў СССР, другія (буржуазна-капіталістычныя колы) злобствуюць, імкнуцца затушаваць сусьветнае значэньне перамогі пяцігодкі, а некаторыя з іх паказваюць зьбянтэжанасьць перад тварам фактаў, а некаторыя дагаворваюцца да таго, што «думаюць» у сябе выпрацаваць адразу цэлыя дзьве чатырохгодкі, як напрыклад сацыял-фашысты Нямеччыны, аб чым заявіў Гітлер у сваёй дэклярацыі. Ён гаворыць, што першая яго чатырохгодка павінна «супакоіць» сельска-гаспадарчыя колы, а ў другой чатырохгодцы ён думае зьнішчыць беспрацоўе. Значыць беспрацоўным Нямеччыны прыдзецца чакаць 8 год да атрыманьня працы.

Вядома, што нашы посьпехі ў выкананьні пяцігодкі за 4 гады заразіцельны і для буржуазіі, і для яе важакоў, паколькі яны чуюць як пад іх нагамі ўсё больш хістаецца глеба руйнуючагася капіталізму, толькі яны (буржуазія і яе гітлеры) не разумеюць аднаго, што плянавае будаўніцтва магчыма толькі ва ўмовах савецкай сацыялістычнай сыстэмы і ніяк немагчыма стварыць хоць-бы які-небудзь плян ва ўмовах капіталістычнай сыстэмы па абуздаваньні анархіі капіталістычнай вытворчасьці. Той факт, што аб выніках выкананьня нашай бальшавіцкай пяцігодкі гаворыць увесь сьвет азначае, што наша будаўніцтва, наша пяцігодка і яе пасьяхо вае выкананьне мае сапраўды сусьветна-гістарычнае значэньне. Таму тысячу разоў былі правы і тав. ЛЕНІН у свой час гаворачы аб сусьветным значэньні нашага гаспадарчага будаўніцтва і тав. СТАЛІН, які неаднаразова падкрэсьліваў важнасьць работы пралетарыяту на гаспадарчым фронце над пабудовай фундаманту сацыялістычнай эканомікі.

Дазвольце і мне, таварышы, мой даклад аб народна-гаспадарчым пляне 1933 году пачаць з падвядзеньня некаторых асноўных вынікаў выкананьня пяцігодкі за чатыры гады для таго, каб члены ЦВК змаглі ўсьвядоміць на чым мы грунтуем плян 1933 году—першага году другой пяцігодкі, якія задачы ставяцца плянам 1933 году і што мы павінны зрабіць, каб яго выканаць і перавыканаць.

I. Асноўныя вынікі выкананьня пяцігодкі за чатыры гады па Саюзе ССР і па БССР

Ужо дастаткова падрабязна асьветлены ўсе матар'ялы і факты, якія характарызуюць вынікі выкананьня пяцігодкі за чатыры гады па Саюзе ў цэлым, асабліва грунтоўныя вынікі падведзены ў дакладзе тав. Сталіна на апошнім пленуме ЦК і ЦКК УсеКП(б). Але для таго, каб адстанавіць у памяці членаў ЦВК БССР факты і вынікі выкананьня пяцігодкі за чатыры гады, я таксама павінен падаць вам некалькі лічбаў, якія характарызуюць велізарныя посьпехі ў выкананьні пяцігодкі за чатыры гады па Саюзе ССР.

Тав. Сталін у сваім дакладзе паказаў, што асноўнымі задачамі першай пяцігодкі зьявіліся:

а) перавесьці нашу краіну з яе адсталай, часам сярэдня-вяковай тэхнікай—на рэйкі новай сучаснай тэхнікі;

б) ператварыць СССР з краіны аграрнай і слабой, залежнай ад капрызаў капіталістычных краін—у краіну індустрыяльную і магутную, упаўне самастойную і незалежную;

в) выцесьніць да канца капіталістычныя элемэнты, пашырыць фронт сацыялістычных форм гаспадаркі і стварыць эканамічную базу для зьнішчэньня кляс у СССР, для пабудовы сацыялістычнага грамадзтва;

г) стварыць у нашай краіне такую індустрыю, якая была-б здольна пераўзброіць і рэарганізаваць ня толькі прамысловасьць у цэлым, але і транспарт і сельскую гаспадарку на базе сацыялізму;

д) перавесьці дробную і раздробненую сельскую гаспадарку на рэйкі буйной калектыўнай гаспадаркі, забясьпечыць тым самым эканамічную базу сацыялізму ў вёсцы і ліквідаваць такім чынам магчымасьць аднаўленьня капіталізму ў СССР і [redacted]

е) стварыць у краіне ўсе неабходныя тэхнічныя і эканамічныя прадпасылкі для максымальнага ўзмацненьня абароназдольнасьці краіны, якая дае магчымасьць арганізаваць рашучы адпор усім і ўсякім спробам ваеннай інтэрвэнцыі з-за мяжы.

Грунтуючыся на гэтых генэральных установках першай пяцігодкі мы ў БССР, калі зацьвердзілі пяцігодку разьвіцьця народнае гаспадаркі БССР, таксама ставілі асноўнымі задачамі пяцігодкі:

а) правядзеньне сацыялістычнай рэконструкцыі ўсёй народнай гаспадаркі БССР праз рашучую індустрыялізацыю краіны, з падвышэньнем адноснай вагі прамысловасьці ў народнай гаспадарцы БССР;

б) правядзеньне сацыялістычнай рэконструкцыі сельскай гаспадаркі па шляху яе абагульваньня і ўздыму сельска-гаспадарчай вытворчасьці;

в) павялічэньне пралетарскага ядра і яго адноснай вагі ва ўсім кіраўніцтве сацыялістычным будаўніцтвам—узмацненьне кіруючай ролі пралетарыяту;

г) падвышэньне матар'яльнага і культурнага ўзроўню працоўнага насельніцтва;

д) усебаковае ўзмацненьне і разьвіцьцё сацыялістычных элемэнтаў у народнай гаспадарцы краіны, рашучае і сыстэматычнае сацыялістычнае наступленьне на капіталістычныя элемэнты гораду і вёскі.

Паказаныя асноўныя ўстаноўкі першай пяцігодкі нашай партыяй выконваліся ў барацьбе з апартуністычнымі пераражэнцамі, правымі апартуністамі і контррэвалюцыйнымі трацкістамі, які сваёй буржуазнай палітыкай цягнулі на шлях капіталістычнай рэстаўрацыі.

Выкананьне пяцігодкі ў 4 гады, якое мы цяпер маем і дасягнутыя вынікі паказваюць, што наша партыя была тысячу разоў права, што яе генэральная лінія зьяўляецца адзіным шляхам да пабудовы сацыялістычнага грамадзтва.

Як-жа мы на практыцы рэалізавалі гэтыя ўстаноўкі і як выканалі пяцігодку ў цэлым па Саюзе?

Ужо вядома, што па прадукцыі прамысловасьці пяцігодка за 4 гады па Саюзе выканана на 93,7 проц., а па прадукцыі цяжкай прамысловасьці — на 108 проц. Аб'ём прамысловай прадукцыі супроць даваеннага часу складае 334 проц., г. зн. павялічыўся больш чым у 3 разы, а супроць 1928 году складае 219 проц., павялічыўся больш чым у два разы. У выніку гэтага ўдзельная вага прамысловай прадукцыі паднялася з 48 да 70 проц.

Капіталаўкладаньні выкананы на 124 проц. (пяцігодкай намячалася ўкласьці 18,8 мард. руб., а ўкладзена 23,3 мард. руб.). За гэтыя чатыры гады пабудавана звыш 1500 прадпрыемстваў у прамысловасьці і транспарце.

Сярод гэтых 1500 прадпрыемстваў мы змаглі пабудаваць рад буйнейшых гігантаў індустрыі, роўных якім няма ў сьвеце. Напрыклад, Уралмашбуд ня можа быць параўнаны ні з адным дзейнічаючым машынабудаўнічым заводам Саюзу. Яму таксама няма роўнага ва ўсім сьвеце. Калі ўзяць тры буйныя машына-будаўнічыя заводы ў Германіі: заводы Дэмаг, Ганэ, Унд Люк, і Заг, то яны разам узятыя значна ўступаюць аднаму Уралмашзаводу. Мэханічны і кавальна-пракатныя цэхі заводу Крупа значна слабей па магутнасьці, чым адпаведныя цэхі Уралмашу. Яны блекнуць перад Уралмашам. У мэханічным цэху Уралмашбуду ўстанаўляецца самы буйны ў Саюзе паўздоўжна-стругальны станок. Ва ўсім сьвеце такіх станкоў ёсьць толькі два.

Таксама ў Луганску паравозабудаўнічы завод па сваіх разьмерах і абсталяваньні такі, што з ім ня могуць пайсьці ў параўнаньне самыя буйныя заводы Эўропы, напрыклад заводы Мафей і Ганоміг, Борзіга і Гогенцолернаў, таксама і новы завод самай вялікай магутнасьці ў Эўропе—завод Гонксля ў Нямеччыне. І толькі завод Болдвіна і «Амэрыкен Лёкаматыў Кампані» ў ПАЗШ можа параўнацца з Луганскім гігантам.

Харкаўскі турбінны завод будзе буйнейшым заводам гэтай катэгорыі ва ўсім сьвеце. Ён будзе выраблаць турбагенэратары магутнасьцю ад 50 да 160 тыс. квт., а самы буйны ў сьвеце турбагенэратарны завод, які быў да гэтага часу, «Джэнэраль-электрык» выраблае турбагенэратары магутнасьцю ня звыш 100 тыс. квт.

Такім чынам «Джэнэраль-электрык» уступае першынство Харкаўскаму турбагенэратару.

У нас будуецца буйнейшая электрастанцыя на торфе «Новадуббуд», якая патрабуе для сваёй работы штогодня 1.600 тыс. тон торфу. Гэтая колькасьць у 70 раз перавышаючая колькасьць усёй даваеннай здабычы торфу па Ленінградзкай вобласьці.

З гэтых прыкладаў вы бачыце, што мы ў Савецкім Саюзе ня толькі будуем вялікую колькасьць прамысловых прадпрыемстваў, а мы будуем самую буйную ў сьвеце індустрыю, такую сацыялістычную, якая рэарганізуе ўсю нашу эканоміку, якая ўздымае нашу тэхніку на самую высокую ступень сучаснасьці.

Гэтая індустрыя вядзе за сабою і ўздым і ператварэньне ўсёй народнай гаспадаркі, выводзячы Савецкі Саюз у рады самых перадавых і магутных індустрыяльных дзяржаў сьвету.

У выніку пяцігодкі ў Савецкім Саюзе вырасьлі гіганты чорнай і каляровай мэталюргіі, хіміі, і энэргетыкі, вырасьлі гіганты машына-будаўніцтва, трактарабудаўніцтва, вытворчасьць складаных с.-г. машын, аўтамабільная прамысловасьць, вытворчасьць магутных паравозаў і вагонаў, вытворчасьць магутных турбін і генэратараў, вытворчасьць абсталяваньня для чорнай мэталюргіі, вытворчасьць абсталяваньня для паліўнай прамысловасьці, самалётнае і авія-маторнае будаўніцтва, складанае станкабудаўніцтва і г. д.

За гэтыя чатыры гады створана новая вугальна-мэталюргічная база на Ўсходзе. Таксама ў бліжэйшы час будзем мець дзьве новых базы тэкстыльнай прамысловасьці ў Сярэдняй Азіі і Ўсходняй Сібіры.

Вось гэтыя пералічаныя факты гавораць аб вялікіх посьпехах СССР у справе індустрыялізацыі.

Раней я назваў лічбы выкананьня пяцігодкі за 4 гады па прамысловай прадукцыі, якія складаюць 93,7 проц. усёй прадукцыі прамысловасьці і 108 проц. па прадукцыі цяжкой індустрыі. Нам могуць сказаць—а ўсё-ж такі вы, бальшавікі, па валавой прадукцыі прамысловасьці недавыканалі пяцігодку на 6 проц. На гэта пытаньне дастаткова яскрава адказаў тав. СТАЛІН у сваім дакладзе на Аб'яднаным пленуме ЦК і ЦКК УсеКП(б). Ён указаў, што ў сувязі з міжнароднай абстаноўкай нашай партыі і савецкаму ўраду Саюзу прышлося пераключыць частку нашых прадпрыемстваў на ўзмацненьне абароназдольнасьці нашай краіны, паколькі ўскладнілася міжнародная абстаноўка. Усім вядома, што былі спробы і японскага імпэрыялізму намацаць нашу моц з Усходніх межаў. Таксама ўсім вядома ліхаманкавае ўзбраеньне, якое праводзіцца іншымі капіталістычнымі дзяржавамі пад прыкрыцьцём шыльды канфэрэнцыі па разбраеньні. І таму правільна зрабіў урад Саюзу і наша партыя калі рад прадпрыемстваў былі пераведзены на вытворчасьць тэхнікі нашай абароны для аснашчэньня ёю нашай Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі. Перавод гэтых прадпрыемстваў на новыя задачы вядома патрабаваў некаторага часу—заводы некаторы час не працавалі. Значыць, калі мы недавыканалі на 6 проц. у сувязі з гэтым валавой прадукцыі прамысловасьці, то за тое выканалі другую рашаючую задачу—задачу, якая гарантавала нам выкананьне першай пяцігодкі і зьяўляецца гарантыяй выкананьня і другой пяцігодкі. Гэта значыць—павысілі тэхнічны ўзровень нашай абароназдольнасьці, аснасьціўшы Чырвоную армію незаўводнымі сродкамі абароны.

Я ня буду пералічваць тут на Сэсіі, што гэта за сродкі абароны, але павінен сказаць, што наша Чырвоная армія моцна ня толькі сваёй пралетарскай сьвядомасьцю, ня толькі тым, што яна зьяўляецца самым надзейным вартаўніком мірнага сацыялістычнага будаўніцтва, а яна магутна і тым, што наша пралетарская дзяржава можа даць ёй у рукі лепшыя тэхнічныя сродкі абароны. Вядома, што нападаць на каго-небудзь наш Савецкі Саюз не зьбіраецца, бо міжнародная палітыка ўраду СССР заўсёды асноўвалася на палітыцы міру. Гэта аснова нашай міжнароднай палітыкі.

Замежны імпэрыялізм ня раз імкнуўся, і цяпер не адмовіўся ад думкі сарваць наша мірнае будаўніцтва шляхам ваеннай інтэрвэнцыі Савецкага Саюзу, і не ажыцьцявіў ён гэтай інтэрвэнцыі толькі таму, што мы дабіліся сапраўднага ўзмацненьня нашай абароназдольнасьці. І зусім не таму імпэрыялізм не напаў на нас вайной, што ён нас любіць, ці што мы ім спадабаемся, а іменна толькі таму, што праводзячы палітыку міру наш Савецкі Саюз узмацніў сваю абароназдольнасьць.

Праводзіць палітыку міру—гэта ня значыць сядзець склаўшы рукі і нічога не рабіць, заяўляючы толькі на словах аб гэтай палітыцы міру. Каб мы проста толькі сядзелі, заяўляючы аб гэтай палітыцы, то мы былі бы практакамі і капіталісты даўно-б нас задушылі.

Значыць, мы прымушаны былі ў сувязі з міжнароднай абстаноўкай пераключыць некаторыя прадпрыемствы на выраб сродкаў абароны, а гэта мела свой уплыў на недавыкананьне на 6 проц. прадукцыі прамысловасьці.

Тав. Кагановіч у сваім дакладзе на Маскоўскім актыве сказаў, што: мы гэтую прадукцыю яшчэ не паменялі, але калі хто небудзь паспрабуе на нас напасьці, і сарваць нам мірнае будаўніцтва, то мы зможам пусьціць у ход гэтую прадукцыю і пусьціць яе не бяз посьпехаў.

Вынікі пяцігодкі па БССР

ЯК ПЯЦІГОДКУ Ў ЧАТЫРЫ ГАДЫ МЫ ВЫКАНАЛІ ПА БССР? Трэба сказаць, што як і ва ўсім Савецкім Саюзе ў нас пяцігадка ў 4 гады цалкам выканана, а ў радзе галін і перавыканана. Гэта відаць з наступных фактаў:

Па прамысловай прадукцыі пяцігодку мы выканалі ў БССР на 115 проц. прамысловая прадукцыя ў сувязі з гэтым павялічылася супроць 1927-28 г. у 4,16 разоў і складае ў агульным аб'ёме 852 млн. руб., а супроць даваеннага ўзроўню прадукцыя прамысловасьці павялічылася ў нас у 8 разоў.

Па капіталаўкладаньнях у дзяржаўную прамысловасьць і сампрамкаапэрацыю пяцігодку мы выканалі на 105 проц., а па групе «А» капіталаўкладаньні выкананы на 130,6 проц., (уся сума ўкладаньняў дайшла ў нас да 264 млн. руб. замест вызначаных пяцігодкай у 251 млн. руб.). у сувязі з гэтым значна павялічылася ўдзельная вага прамысловай прадукцыі ў адносінах да прадукцыі сельскай гаспадаркі БССР. Пры няўхільным росьце сельскай гаспадаркі зараз ужо прадукцыя прамысловасьці БССР даходзіць прыкладна да 52-53 проц. па сваёй удзельнай вазе ў адносінах да прадукцыі сельскай гаспадаркі.

У БССР мы таксама пабудавалі за гэтыя 4 гады значную колькасьць прамысловых прадпрыемстваў; найбольш буйных з іх мы пабудавалі 35 прадпрыемстваў. У сувязі з гэтым рэзка зьмяніўся характар нашай прамысловасьці ў бок павялічэньня ўдзельнай вагі буйных прадпрыемстваў, якія занялі пануючае становішча ва ўсёй прамысловасьці. Гэта відаць з наступных прыкладаў. Калі ўзяць разьмер прадпрыемстваў па колькасьці занятых на іх рабочых, то спачатку пяцігодкі прадпрыемстваў, на якіх было занята да 100 рабочых у нас было 13,9 проц. ад усяго ліку прадпрыемстваў, а ўжо ў 1932 г. гэтыя прадпрыемствы зьнізіліся да 6 проц., прадпрыемстваў з колькасьцю рабочых да 500 было 43,5 проц., зараз—23,1 проц.; з колькасьцю рабочых да 1.000 чал. было 19,9 проц., цяпер 18,6 проц. За тое прадпрыемствы, маючыя больш 1.000 рабочых значна вырасьлі ў сваёй удзельнай вазе, напрыклад—з колькасьцю рабочых да 3.000 чал. з 22,7 проц. спачатку пяцігодкі ўзрасьлі да 13,1 проц. і звыш 3.000 чал. спачатку пяцігодкі ня было ніводнага прадпрыемства, цяпер каля 10 проц.

За першую пяцігодку многа арганізавана новых відаў вытворчасьці, напрыклад сіласарэзкі, бульбасартоўкі, бульбакапалкі, карнярэзкі, сьвідравальныя станкі, розныя лябёдкі, вальцавыя станкі, дубільны экстракт, стандартныя дамы і г. д. У 1932 г. у нас новыя і рэканструяваныя прадпрыемствы занялі ўжо вялікае месца па валавой прадукцыі, як напрыклад, адна толькі Магілеўская фабрыка штучнага валакна дае каля 40 проц. прадукцыі да даваеннай прамысловасьці, якая была ў БССР. У сувязі з тым, што у дарэвалюцыйнай Беларусі ня было колькі небудзь разьвітой фабрычна заводзкай прамысловасьці і ў сувязі з вялікім размахам прамысловага будаўніцтва, асабліва ў першую пяцігодку, цяпер ужо ў нас новыя і рэканструяваныя прадпрыемствы пачынаюць адыгрываць вядучую ролю, у сувязі з гэтым накладаюцца на нас і вялікія абавязкі па асваеньні тэхнікі новых прадпрыемстваў.

У нас вырасьлі такія буйныя прадпрыемствы, як Гомсельмаш, Магілеўскі трубна-ліцейны завод, Крычаўскі цэмантны завод, Гомельскі шкляны мэханізаваны завод, Бабруйскі дрэваапрацоўчы камбінат, Белдрэс імя Сталіна і шмат іншых. У сувязі з гэтым значна павялічылася сярэдне-гадавая колькасьць рабочых: калі ўзяць напрыклад увесь наёмны пэрсанал у цэлым, то ў 1927-28 г. ён складаў 244,1 тыс. чалавек, намячалася пяцігодкай на 1932-33 г. 366,3 тыс. чал., а фактычна ёсьць 524,2 тыс. чал., што да 1927-29 г. складае 217,2 проц. У тым ліку прамысловых рабочых было ў нас спачатку пяцігодкі 54 тыс., вызначалася пяцігодкай на апошні яе год 104,8 тысяч чал., фактычна ёсьць у 1932 г. 124,0 тыс. чал., ці пяцігодка выканана на 115,3 проц. Будаўнічых рабочых было 26,4 тыс. чал., вызначалася пяцігодкай 45,1 тыс. чал., фактычна ёсьць у 1932 г. 77,5 тыс. ч. Транспартнікаў: мелася 27,7 тыс. чал., вызначалася давесьці да 32,1 тыс. чал., фактычна ёсьць 45,2 тыс. чал., ці пяцігодка выканана на 140,8 проц.

Такі рост рабочае клясы ў БССР мае для нас велізарнейшае значэньне

Чырвонаармеец № дывізіі т. ЛЫСЯКОЎ вітае сэсію.

з пункту гледжаньня ўзмацненьня кіруючай ролі пролетарыяту ва ўсім гаспадарчым і культурным будаўніцтве БССР, а таксама і ва ўзмацненьні кіруючай ролі пралетарыяту ў галіне ператварэньня сельскай гаспадаркі на сацыялістычны лад.

У гэтую пяцігодку наш Савецкі Саюз дабіўся рашаючых посьпехаў і ў галіне рэканструкцыі сельскай гаспадаркі, напрыклад: па Саюзе калектывізавана больш 60 проц. бядняцка-серадняцкіх гаспадарак, якія ахопліваюць 75 проц. пасеўнай сялянскай плошчы, арганізавана 5000 саўгасаў.

Такім чынам калгасы і саўгасы разам па Саюзе аб'ядналі каля 80 процантаў усёй пасеўнай плошчы.

Значна пераўзброена сельская гаспадарка тэхнічнымі сродкамі: за гэтую пяцігодку здадзена сельскай гаспадарцы больш 120 тыс. новых трактароў, і зараз па Саюзе ёсьць больш 147 тыс .трактароў у сельскай гаспадарцы. Таксама накіравана ў сельскую гаспадарку розных сельска-гаспадарчых машын на суму 1.600 млн. руб., што больш чым у два разы павялічыла машынаўзброенасьць сельскай гаспадаркі ў параўнаньні з 1928 годам.

Уся пасеўная плошча па Саюзе за гэты час павялічылася на 21 млн. гектараў у параўнаньні з плошчай 1927—28 г.

Вынікам гэтага зьяўляецца тое, што зараз асноўную ролю ў сельскай гаспадарцы для дзяржавы адыгрывае аграмаджаны сэктар. Гэта дало магчымасьць нашаму Саюзу яшчэ ў 1931—32 годзе загатовіць хлеба ў разьмеры 1.400 млн. пудоў, замест 700 млн. пудоў, якія сабраны ў 1927—28 годзе.

І ў БССР мы маем таксама вялікія дасягненьні ў справе сацыялістычнай рэканструкцыі сельскай гаспадаркі напрыклад: калектывізацыяй у канцы 1932 году ахоплена 42 проц. бядняцка-серадняцкіх гаспадарак, якія ахопліваюць 51 проц. пасеўнай плошчы, арганізавана 429 саўгасаў.

Сацыялістычным сэктарам (саўгасы і калгасы) ахоплена 56 проц. усёй пасеўнай плошчы.

У нас значна павялічыўся трактарны парк напрыклад: ён вырас з 123 трактароў, якія былі спачатку пяцігодкі да 2822 трактароў, альбо павялічыўся ў 22,9 і іх магутнасьць павялічылася з 1564 конскіх сіл да 31.226, альбо ў 30 раз. У сувязі з гэтым удзельная вага мэханічнай цягавай сілы ў агульнай цяглавай сіле павялічылася з 0,23 проц. да 6,1 проц.; МТС, якіх у нас ёсьць у пачатку 1933 году 57, ахапляюць каля 33 проц. пасеўнай плошчы калгасаў.

Узмацнілася машынізацыя сельскай гаспадаркі, напрыклад: колькасьць збожжавых сеялак за гэтую пяцігодку павялічылася ў 11,4 раза, сенакасілак—у 8,8 раза, снопавязалак — у 7,9 раза, жатак-самаскідак—у 11,9 раза, бульбакапалак—у 11,8 раза, лёнамялак—у 18, 5 раза.

Акрамя таго, мы за гэтую пяцігодку далі новыя віды сельскагаспадарчых машын, напрыклад: тукавыя сеялкі, лёнацерабілкі, сіласарэзкі і г. д. Пасеўная плошча ў нас за гэтую пяцігодку павялічылася на 15 проц. або на 500 тыс. га.

Рэзка ўзьнялася роля сацыялістычнага сэктару ў разьвіцьці жывёлагадоўлі, напрыклад: у 1927-28 г. у саўгасах у нас было 4670 штук рабочых коняй, у 1932 г. пагалоўе коняй саўгасаў складае 16.800 штук і складае да пагалоўя 1927-28 г. 360 проц.

Кароў было ў пачатку пяцігодкі 8975 штук, зараз іх ужо ёсьць у саўгасах 32,5 тыс. штук, альбо 362 проц.

Пагалоўе сьвіней у саўгасах складала ў пачатку пяцігодкі 2491 штуку, у 1932 г. было 105 тыс. штук.

У калгасах у 1928 г. коняй было 4287, зараз — 357 тыс.; буйнай рагатай жывёлы калгасны сэктар аб'ядноўваў 12466 штук, зараз ён аб'ядноўвае 381 тыс. штук; сьвіней было—3108 штук, зараз—130 тыс.

З гэтага відаць, што роля сацыялістычнага сэктару ў разьвіцьці жывёлагадоўлі ўзьнялася ў некалькі дзесяткаў разоў і сацыялістычны сэктар жывёлагадоўлі зьяўляецца вядучым сэктарам.

Падводзячы вынікі гаспадарчага будаўніцтва за першую пяцігодку, мы ня можам не адзначыць праробленай работы і ў галіне дарожнага будаўніцтва, а тут мы шмат зрабілі, мы маем вялікія дасягненьні, напрыклад: за апошнія 4 гады было ўкладзена ў дарожнае і шасэйнае будаўніцтва 167 млн. руб. і пабудавана 1463 кілёмэтраў дарог, пакрытых каменнай вопраткай. Гэта больш, чым удваеньне працягласьці шасэйных шляхоў, бо да 1929 г. у нас было, уключаючы ўсе шасэйныя шляхі старых магістраляй, якія праходзяць праз Беларусь, напрыклад: так званая Варшаўская шаша, шаша Ленінград-Кіеў і г. д.—усяго 1450 кілёмэтраў.

Гэтыя посьпехі ў дарожным будаўніцтве для БССР маюць выключна важнае эканамічнае значэньне, бо БССР мела многа непраходных месц, многа балотаў і пяскоў. Зараз мы далі праезныя шляхі ва ўсе самыя аддаленыя захалусныя раёны БССР. Гэта ў высокай ступені ўздымае нашу эканоміку і культуру, узмацняе сувязь гораду з вёскай, узмацняе кіруючую ролю рабочае клясы ў адносінах да сялянства. І мы зараз ужо можам чуць ад беларускага палескага селяніна, які раней быў адрэзаны ад культурных цэнтраў непраходнымі балотамі, што толькі савецкая ўлада дала магчымасьць лепшай сувязі з культурна-гаспадарчымі цэнтрамі.

Яны кажуць, што «мы толькі цяпер зразумелі, што азначае пабудаваць шашу, бо гэта эканоміць і цяглавую сілу, і сялянскі воз, павялічвае грузазварот і г. д.».

Вось, прыкладныя факты выкананьня пяцігодкі за чатыры гады ў галіне прамысловасьці, сельскай гаспадаркі і транспарту. Я ня буду спыняцца на чыгуначным і водным транспарце. Тут мы таксама маем вялікія дасягненьні

Магутны уздым матар'яльнага і культурнага узроўню працоўных

У выніку ўсяго сказанага аб дасягненьнях на гаспадарчым фронце мы дабіліся значнага палепшаньня матар'яльнага і культурнага становішча шырокіх працоўных мас, напрыклад:

а) сярэдня-гадавая зарплата рабочых і служачых БССР павялічылася на 102 проц., вырасла з 622 руб. у 1928 годзе да 1258 руб. у 1932 г. Пяцігодкай для 1933 году намячалася 816 руб. Увесь фонд зарплаты павялічыўся з 152 млн. руб. да 668,5 млн. руб. у 1932 г. або ў 4,4 раза.

б) Грамадзкім харчаваньнем ахоплена 255,6 тыс. чалавек, або 34,4 процанты ўсяго гарадзкога насельніцтва, а калі ўзяць рабочых, то іх ахоплена грамадзкім харчаваньнем 105,6 тыс. чалавек або 76,3 проц. усіх рабочых.

З паказаных лічбаў відаць, што мы па падвышэньні зарплаты ідзем вышэй сярэдняга павышэньня па Саюзе, бо па СССР сярэдня-гадавая зарплата рабочых і служачых павысілася на 67 проц.; таксама і па грамадзкім харчаваньні ў Саюзе рост больш чым на 70 проц. Значыць мы маем гіганцкі рост у разьвіцьці грамадзкага харчаваньня, а гэта мае выключна важнае значэньне. Некаторыя нашы статысты-эканамісты, якія ня зышлі яшчэ з пазіцый буржуазных эканамістаў, падводзячы вынікі росту матарыяльнага становішча рабочых, спрабуюць браць толькі голыя лічбы індывідуальнага снабжэньня, ну, і прыходзяць, вядома, да абсурду; яны, бачыце, выкідваюць такі артыкул ,як разьвіцьцё грамадзкага харчаваньня, і такім чынам робяць няправільныя вынікі.

Многія з прысутных тут старых рабочых ведаюць, як у дарэвалюцыйны час прыходзілася працаваць ім па 12 гадзін пры самых цяжкіх умовах капіталістычнага прадпрыемства, ня маючы нават і кавалка хлеба ў кішэні. Напрыклад, і мне самому прыходзілася працаваць на руднікох і на фабрыках па 12 гадзін, мець толькі 20—30 хвілін перапынку і без абеду, калі захапіў кавалак хлеба ў кішэню, то перакусіш, а не захапіў, то і так працуеш усе 12 гадзін;, а зараз савецкі рабочы атрымлівае на сваім прадпрыемстве і сьнеданьне і абед, і дзе пастаўлена добра сталоўка,—то і добрае сьнеданьне і добры абед, а на многіх прадпрыемствах, дзе ЗРК, аддзелы рабочага снабжэньня добра працуюць, (а гэтага ў нас таксама ўжо ня мала) рабочы цалкам задавальняецца харчаваньнем тут-жа на прадпрыемстве, а ўвесь паёк індывідуальнага снабжэньня застаецца цалкам для сям'і.

І кожны рабочы, асабліва старыя рабочыя, якія прайшлі жудасьці капіталістычных прадпрыемстваў у дарэвалюцыйны час, разумеюць вялікае значэньне заваёў першай пяцігодкі па разьвіцьці грамадзкага харчаваньня, як і наогул падвышэньні матарыяльнага забясьпечаньня рабочае клясы.

Таму зусім няправільнымі зьяўляюцца спробы некаторых людзей з нашых эканом-статыстычных органаў якія становяцца на шлях супастаўленьня дабрабыту працоўных мас толькі шляхам параўнаньня разьмераў індывідуальнага снабжэньня.

Нельга не адзначыць і такую акалічнасьць, што ў сувязі з ліквідацыяй беспрацоўя ў нас, зараз працуюць часта 2—3 чалавека з адной сям'і на заводах і фабрыках, і гэтым са-

Працяг на 2 стар.).

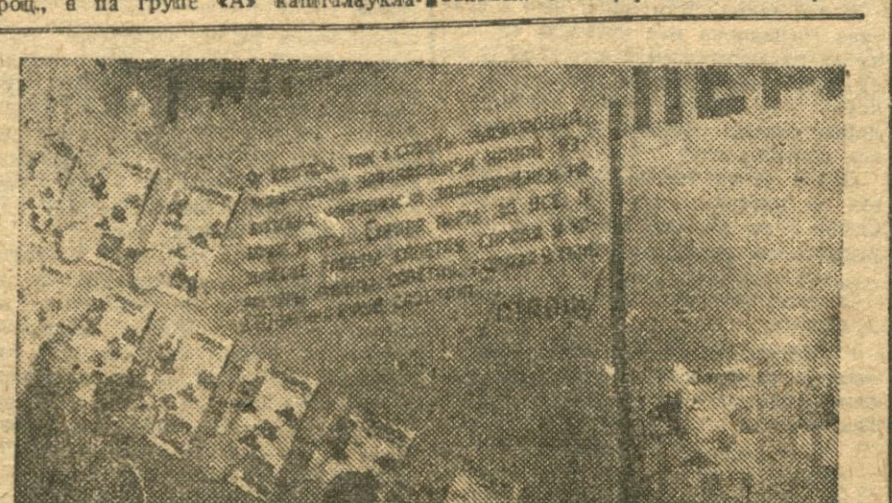

Галерэя перадавых сельсаветаў, які выканалі і перавыконваюць пляны гаспадарча-палітычных кампаній. Выстаўка арганізавана ў будынку дзе працуе сэсія.

Аб парадку работы IV сэсіі ЦВК БССР

12 лютага 1933 г.

На ранішнім пасяджэньні Сэсіі 12-га лютага будуць працягвацца спрэчкі па дакладах т. т. Рачыцкага і Жолудава аб пасеўных плянах на 1933 год і практычных мерапрыемствах па ўздыму ўраджайнасьці, а таксама заслухана заключнае слова т. т. Рачыцкага і Жолудава.

На ранішнім-жа пасяджэньні будуць заслуханы даклады старшыні Жыткавіцкага РВК тав. БУЦЬКО і Старшыні Крупскага РВК тав. СІЛЬВЕСТРАВА аб становішчы аргмасавай работы ў раёнах і сельсаветах і практычных мерапрыемствах па яе ўзмацненьні.

На вячэрнім пасяджэньні адбудуцца спрэчкі па дакладах т. т. БУЦЬКО і СІЛЬВЕСТРАВА і заслухана іх заключнае слова.

САКРАТАР ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ БССР
М. ГНІЛЯКЕВІЧ

Народна-гаспадарчы плян 1933 году—першага году другой пяцігодкі

Працяг дакладу старшыні СНК БССР тав. М. М. ГАЛАДЗЕДА на IV сэсіі ЦВК

мым у вялікай ступені павялічваецца дабрабыт усёй рабочай сям'і ў цэлым.

Да ліку падвышэньня матарыяльнага ўзроўню рабочае клясы трэба аднесьці і такое пытаньне, як поўная ліквідацыя беспрацоўя. Як і па ўсім Савецкім Саюзе, у нас, у БССР, яшчэ ў 1930 г. ліквідавана беспрацоўе. У 1931-32 г. у нас ня было ніводнага беспрацоўнага. Больш таго, рад галін народнай гаспадаркі ўжо адчувае недахоп рабочай сілы. Таму на першы плян высунулася пытаньне аб лепшай арганізацыі і лепшым наборы рабочай сілы.

А што значыць ліквідацыя беспрацоўя? Гэта вялікая справа для рабочае клясы. Напэўна многія ўдзельнікі данай сэсіі перанесьлі на сваёй сьпіне ўсе жудасьці беспрацоўя ў дарэвалюцыйны час, калі месяцамі і гадамі шукалі работу і начавалі пад тынам і ня еўшы. Мне самому прыходзілася, шукаючы работу, не раз начаваць пад тынам. Калі я заехаў у Крывы Рог шукаць работу, у кішэні ўсяго было 3 кап. грошай (а ў гэты час яшчэ скарачаліся рабочыя, а не прымаліся), то была толькі адна думка—як пракарміцца і не памерці з голаду. Людзі, якія спрабавалі на сабе ўсю жудасьць капіталістычнай вытворчасьці ў дарэвалюцыйны час з яе нямінучым беспрацоўем, разумеюць, што значыць ліквідаваць беспрацоў'е. Гэта адна з вялізарнейшых заваёў першай пяцігодкі. Гэта абазначае ліквідаваць няўпэўненасьць у заўтрашнім дні. Гэта абазначае, што наш рабочы ўпэўнены, што ён мае цьвёрдую глебу пад нагамі. Больш таго, наш рабочы ня толькі хватаецца за якую небудзь работу, а ён яшчэ і перабірае работу. У сувязі з недахопам рабочай сілы некаторыя рабочыя імкнуцца перабегчы з аднаго прадпрыемства на другое і справа даходзіць да лятунства

У вёсцы мы таксама маем рашаючыя дасягненьні ў сэнсе палепшаньня бытавых умоў бядняцка-серадняцкіх мас сялянства. Тав. Сталін сказаў, што мы, дзякуючы таму, што ўся бедната ўцягнута ў калгасы, тым самым падарвалі аснову расслаеньня сялянства на бедных і багатых, на маючых і нямаючых і тым самым зьліквідаваны паўпэрызм у вёсцы, так сама і няўпэўненасьць бедняка ў заўтрашнім дні. Многім вядома, што ў былым бядняк-селянін заўсёды думаў аб тым, дзе-б зарабіць кавалак хлеба, пракарміць дзяцей і ня пухнуць з голаду. Цяпер бядняк і серадняк, якія арганізаваліся ў калгасы, упэўнены ў тым, што яны будуць сыты і хлеба ў калгасе будзе, і ён у іх ёсьць.

Для БССР мае вялікае значэньне і такое пытаньне, як ліквідацыя так званай праблемы мястэчка, бо, яна ўжо вырашана. Нам усім вядома, што БССР была так званай (праклятай памяці царызму) «чартой аседласьці». Мястэчкі) ў БССР—гэта мястэчкі яўрэйскае беднаты. Палітычна гэтая «чарта аседласьці» ушчэнт разьбіта Кастрычніцкай рэвалюцыяй, пасьля чаго перад савецкай уладай стаяла задача далучэньня местачковай беднаты да вытворчай работы. Таму яшчэ ў пачатку першай пяцігодкі мы займаліся пытаньнем гаспадарчага ўпарадкаваньня местачковай яўрэйскай беднаты і ў нас быў прыняты спэцыяльны плян пераводу местачковай беднаты на вытворчую работу.

У выніку пераможнага завяршэньня пяцігодкі за чатыры гады мы цяпер гэтую праблему вырашылі цалкам і поўнасьцю на ўсе 100 проц. Цяпер праблема мястэчка, як самастойная праблема, зьнята. Яна ўжо вырашана пасьпяховым ходам сацыялістычнага будаўніцтва. Усё працаздольнае насельніцтва местачковай беднаты і гарадоў цалкам і поўнасьцю ўцягнута ў вытворчую работу па прамысловасьці, сельскай гаспадарцы і сампрамкаапэрацыі. Значыць мы ня толькі палітычна разьбілі нашчэнт так званую «чарту аседласьці», а мы ўжо ў рэзультаце пасьпяховага выкананьня пяцігодкі ў асноўным ліквідавалі вынікі «чарты», вынікі той царскай палітыкі, якая стварала «чарту аседласьці».

Мы таксама ліквідавалі і так званую праблему аграрнага перанасяленьня. Многім членам ЦВК вядома, што не адзін раз і нават на пасяджаньнях сэсіі гаварылі па пытаньні так званага аграрнага перанасяленьня беларускай вёскі. Цяпер гэтае пытаньне зьнята гісторыяй у выніку пераможнага выкананьня першай пяцігодкі — мы ўжо больш як два гады не займаемся перасяленьнем беларускага працоўнага сялянства ў другія часткі Савецкага Саюзу, з прычыны зямельнай цеснаты. Аб'яднаньне сельскіх гаспадарак у калгасы і разгортваньне ўсёй вытворчасьці прывяло да таго, што гэтага перанасяленьня няма, у той час, калі яшчэ ў пачатку пяцігодкі мы ня раз гаварылі аб зямельнай цеснаце ў беларускай вёсцы. Гэтае пытаньне адпала раз назаўсёды. Да гэтага трэба дадаць, што ў свой час нацыянал-дэмакраты і прышчэпаўцы асабліва раздувалі праблему аграрнага перанаселенасьці і прапанавалі шлях яе вырашэньня праз перасяленьне соцен тысяч бядняцка-серадняцкіх малазямельных гаспадарак за межы БССР. Пад гэтым таілася імкненьне пабольш пакінуць зямлі заможна-кулацкай часткі сялянства. Такая лінія прышчэпаўшчыны выцякала з таго, што яны арыентаваліся на індывідуальна-хутарскую кулацка - заможную вёску супроць калгаснай вёскі.

Цяпер стаіць перад намі другая задача — лепш арганізаваць работу калгаснага сялянства, бо ў некаторых калгасах ужо мае месца недахоп рабочай сілы на выкананьне тых вялікіх задач па ўздыме сельскагаспадарчай вытворчасьці, якія стаяць перад намі. Такім чынам мы пяцігодкай канчаткова вырашылі праблему так званага аграрнага перанасяленьня, ліквідавалі яго, і тым самым ліквідавалі спадчыну прышчэпаўшчыны, не даўшы нацдэмам сканцэнтраваць вялікую колькасьць зямлі ў вярхушцы кулацтва беларускай вёскі. Гэтыя два пытаньні, як вырашэньне праблемы мястэчка, далучэньня да вытворчай работы ўсёй местачковай беднаты і ліквідацыя аграрнай перанаселенасьці маюць вялікае гістарычнае і палітычнае значэньне.

Я напомню членам ЦВК, што калі ў 1928 г. Саўнаркам Беларусіі прыняў спэцыяльную пастанову аб гаспадарчым упарадкаваньні мястэчка, то гэта знайшло свой водгук і за мяжой. Нам «пазайздросьцілі» і тады мы чыталі ў некаторых замежных газэтах аб тым, што і некаторыя капіталістычныя дзяржавы «думалі» пачаць прыстойваць яўрэйскую местачковую беднату на вытворчую работу. Напрыклад былі запрошаны амэрыканскія міліянэры, якім хацелі аддаць для мэліярацыі Пінскія балоты, для таго, каб арганізаваць там яўрэйскія калёніі для сельска-гаспадарчых работ. Вядома, што мы і тады ня верылі ў гэтую справу і гаварылі, што гэтае яўрэйскае духавенства—равіны, якія зьбіраліся з гэтай прычыны на спэцыяльныя зьезды і запрошвалі дапамагчы ім мэліяраваць Пінскія балоты, — што яны выконваюць заказы імпэрыялізму і марочаць галаву яўрэйскай беднаце для таго, каб супакоіць рознымі абяцанкамі. Ну і аказалася, што мы былі правы.

У нас, ва ўмовах пралетарскай дыктатуры мерапрыемствы па гаспадарчым упарадкаваньні мястэчак прывялі да таго што мы на ўсе 100 проц. вырашылі праблему мястэчка і далучылі асноўную масу беднаты да вытворчай работы ў прамысловасьці і сельскай гаспадарцы, а ў іх да гэтага часу амэрыканскія агенты праводзяць так званыя «досьледы», а калі-ж яны прыступяць да мэліярацыі не вядома. Доўга прыдзецца чакаць яўрэйскай беднаце зарубежных дзяржаў гэтага «спасеньня». Гэта гаворыць аб тым, што толькі ленінская-нацыянальная палітыка, яе ажыцьцяўленьне дзяржавай пралетарскай дыктатуры правільна вырашае і сацыяльную і нацыянальную праблемы і вырашае з вялікім посьпехам.

Мы таксама маем перавыкананьне пяцігодкі і ў галіне таваразвароту, як па Саюзе ў цэлым, так і па БССР. Я ня буду аглашаць лічбаў па Саюзе, я скажу толькі, што таваразварот па СССР значна пашырыўся і самае галоўнае гэта тое, што з таваразвароту выціснуты капіталістычныя элемэнты. Каапэрацыйны і дзяржаўны гандаль зьяўляецца цяпер рашаючым зьвяном, пануючым зьвяном у справе таваразвароту.

Па БССР мы пашырылі гандлёвую сетку з 4111 адзінак да 7458 адзінак супроць 6956 вызначаных пяцігодкай. У 1928 годзе таваразварот абагуленага сэктару складаў 191 млн. руб., а ў 1932 год 762 млн супроць 444 млн намечаных па пляну. У нас таксама выціснуты капіталістычныя элемэнты са сфэры таваразвароту.

БССР надзейны сталевы фарпост вялікага Савецкага Саюзу

Вялікія дасягненьні мы маем у выніку выкананьня пяцігодкі і па разьвіцьці культуры. Прычым на гэтым вучастку мы маем большае перавыкананьне пяцігодкі, чымся па Саюзе у цэлым. Мы амаль поўнасьцю ліквідавалі няпісьменнасьць у вёсцы да 45 год, а ў горадзе да 50 год. Калі узяць насельніцтва ад 10 да 15 год, то ў 1926 годзе ў нас было пісьменных 65,6 проц., а ў 1932 годзе—усе 100 проц.; ад 16 да 50 год у 1926 годзе было ўсяго 57 проц. пісьменных,—а ў 1932 годзе—98 проц. Мы ўвялі ўсеагульнае абавязковае навучаньне на базе чатырохгодкі. У 1933 годзе мы ўводзім усеагульнае навучаньне на базе сямігодкі, часткова яго ўвялі яшчэ ў 1932 годзе і гэта мерапрыемства ў нас у асноўным забясьпечана сродкамі дзяржаўнага бюджэту. У вялікіх разьмерах пашырылася сярэдняя і вышэйшая асьвета. Навукова-дасьледчых установ (уключаючы і дасьледчыя станцыі) у 1926 г. у нас было 21 адзінка, у 1932 г. іх ўжо 47. Навуковых працаўнікоў у 1928 годзе была 745, цяпер 962, у тым ліку пашыраюцца кадры навуковых работнікаў з карэннага насельніцтва, што асабліва мае важнае значэньне, бо ў нас культурных сіл было мала. Гэта відаць з таго, што навуковыя работнікі па нацыянальнасьці беларусы сярод ўсіх навуковых работнікаў складаюць 49,6 проц. Таксама значна пашырылася сетка вышэйшых навучальных установ і вышэйшых тэхнічных установ. Значна пашыралася мастацтва.

Да рэчы кажучы неабходна ўспомніць такую акалічнасьць. Пасьля майго дакладу аб першай пяцігодцы на Ўсебеларускім Зьезьдзе Саветаў і пасьля абгаварэньня саюзнай пяцігодкі на Зьезьдзе Саветаў Саюзу ССР, даклад аб якой зрабіў тав. Кржыжаноўскі, некаторыя белагвардзейскія газэты ў Варшаве пісалі цэлыя памфлеты, дзе упаміналася і маё прозьвішча. Яны пісалі, што Кржыжаноўскі вітае ў паветры і хоча злавіць жураўля ў небе, і што, моў, лепш было-б яму павучыцца ў Галадзеда (яны тады мяне называлі Старшынёй ЦВК БССР, але ня ў гэтым справа), які думае, паймаць хоць сініцу ў рукі, бо ён думае ў Менску пабудаваць Беларускую Кансэрваторыю.

Гэтым яны высьмейвалі пяцігодку Савецкага Саюзу і пяцігодку БССР. А вось вынікі гавораць, што сьмяемся мы, а не яны. Мы такі кансэрваторыю пабудавалі, як і пабудавалі тысячы новых фабрык—гігантаў сучаснай індустрыі, таксама рэарганізавалі сельскую гаспадарку на калгасны лад. Такім чынам мы ня толькі сініцу, але і жураўля па сапраўднаму злавілі, а яны—гэтыя адкіды капіталістычнай грамады, якія эмігрыравалі за мяжу і да гэтага часу выціраюць задворкі эўрапэйскіх кабакоў, і салёны некаторых відных саноўнікаў. Значыць правільна тая прыказка, якая гаворыць, што «сьмяецца той, хто сьмяецца апошнім», а ня той, хто тады сьмяяўся з нас.

У нас за пяцігодку значна пашырылася справа разьвіцьця друку. Напрыклад, тыраж кніжнай прадукцыі выканан супроць намётак пяцігодкі на 116 проц., па часопісах пяцігодка выканана ў 130 проц., па газэтнай прадукцыі—175 проц. Важнейшым дасягненьнем зьяўляецца тое, што мы змаглі ўстанавіць кожнаму раёну сваю газэту. Гэта вялікае дасягненьне на культурна-палітычным фронце, бо нашы раённыя партыйныя, савецкія арганізацыі маюць магчымасьць узмацняць свае кіраўніцтва, маючы ў сябе газэту, як важнейшую зброю друкаванага слова ў руках пралетарскай дыктатуры.

Вось асноўныя факты, якія сьведчаць аб пасьпяховым выкананьні пяцігодкі ў чатыры гады як па ўсім Саюзе, так і па БССР, яны сьведчаць аб тых вялікіх перамогах, якіх дабілася камуністычная партыя і ўся рабочая кляса пад яе кіраўніцтвам.

Нашы посьпехі па выкананьні пяцігодкі ў чатыры гады паказваюць, як аб гэтым гаварыў тав. Сталін і запісана ў пастанове Пленуму ЦК і ЦКК УсеКП(б), што ў выніку палітыкі індустрыялізацыі, СССР з адсталай дробна-сялянскай краіны, якой была старая Расія, высунуўся ў першыя рады найбольш разьвітых у тэхнічна-эканамічных адносінах краіны.

У выніку пасьпяховага ажыцьцяўленьня пяцігодкі мы ўжо выканалі ў асноўным яе галоўную задачу—падвядзеньне базы новай сучаснай тэхнікі пад прамысловасьць, транспарт, сельскую гаспадарку, і што СССР з краіны аграрнай ператварыўся ў магутную індустрыяльную краіну, што ўзмацніла яго эканамічную незалежнасьць, бо СССР атрымаў магчымасьць рашаючую частку неабходнага абсталяваньня вытвараць на сваіх уласных прадпрыемствах.

Акрамя гэтага, наш Савецкі Саюз ператварыўся ў магутную дзяржаву ў сэнсе абароназдольнасьці, у дзяржаву здольную вытвараць у масавым маштабе ўсе сучасныя сродкі абароны і ўзброіць імі сваю рабоча-сялянскую Чырвоную армію, у выпадку нападу на нас ізвне.

Капіталістычныя элемэнты выціснуты з прамысловасьці канчаткова і беззваротна, а сацыялістычная форма стала адзінай формай індустрыі ў Саюзе ССР.

Хуткі рост індустрыі з аднаго боку і пасьпяховае правядзеньне палітыкі ліквідацыі кулацтва як клясы з другога, далі магчымасьць забясьпечыць сельскую гаспадарку трактарамі і найноўшымі с.-г. машынамі, аб'яднаць дробныя аднаасобныя сялянскія гаспадаркі ў буйныя калгасныя гаспадаркі і арганізаваць сетку збожжавых і жывёлагадоўчых савецкіх гаспадарак.

Разгромлена кулацтва, падарваны карэньні капіталізму ў сельскай гаспадарцы і тым самым забясьпечана перамога сацыялізму ў вёсцы, а калгасная гаспадарка ператварылася ў моцную апору сацыялістычнага будаўніцтва. Такім чынам СССР ператварыўся ў краіну самага буйнага земляробства.

Посьпехі індустрыялізацыі і рост калгаснага будаўніцтва ўзмацнілі вытворчую змычку рабочае клясы з калгасным сялянствам і канчаткова зацьвердзілі яе ў якасьці асноўнай формы змычкі гораду і вёскі. У сувязі з гэтым і гандлёвую форму змычкі мы ўзнялі на новую, больш высокую ступень, на такую ступень савецкага гандлю, калі забясьпечана як ў горадзе, так і ў вёсцы пануючае становішча дзяржаўна-каапэрацыйнага, а так сама калгаснага гандлю і праводзіцца сыстэматычная барацьба за выкараненьне спэкуляцыі з гандлю.

На аснове ўсіх гэтых вялізных дасягненьняў СССР—магутнага росту сацыялізму ў нашай краіне і дзякуючы ажыцьцяўленьню ленінскай нацыянальнай палітыкі, БССР, як складаная частка СССР, пры штодзённай і сыстэматычнай дапамозе Савецкага Саюзу ператварылася з адсталай разбуранай акраіны былой царскай імпэрыі ў рэспубліку буйных сацыялістычных фабрык і заводаў, у рэспубліку буйнага сацыялістычнага земляробства, у рэспубліку суцэльнай пісьменнасьці і хутка растучай культуры нацыянальнай па форме, сацыялістычнай па зьмесьце. БССР, на аснове вялічэзных посьпехаў, праводзімай партыяй палітыкі індустрыялізацыі Саюзу ССР, таксама вышла на шырокі шлях індустрыяльнага разьвіцьця з саматужна-сялянскай ускраіны ператвараецца ў індустрыяльна-аграрную краіну. БССР ператварылася ў надзейны, сталёвы фарпост вялікага Савецкага Саюзу. БССР, як і ўвесь Савецкі Саюз, замацаваўся на сацыялістычным шляху і будаўніцтва сацыялізму канчаткова забясьпечана.

Нашы ворагі вымушаны прызнаць перамогу пяцігодкі

Усім вядома, як спачатку пяцігодкі зьдзекавалася над намі буржуазія ўсяго сьвету. Ня гледзячы на тое, што ў пачатку пяцігодкі ўвесь буржуазны сьвет высьмейваў нас, называў пяцігодку «марамі азіяцка-няпісьменных людзей» і г. д., ня гледзячы на тое, што і зараз многія цьвярдалобыя імпэрыялісты, прыпёртыя фактамі да сьцяны, злобствуюць і імкнуцца ўсялякай хлусьнёй затушаваць дасягненьні пяцігодкі, усё-ж капіталістычны сьвет, яго больш дальнавідныя людзі прымушаны зараз гаварыць аб выніках пяцігодкі і аб усім нашым жыцьці фактамі росту сацыялістычнай эканомікі ў СССР.

Вось што цяпер пішуць і гавораць прадстаўнікі буржуазіі на старонках сваіх газэт адносна выкананьня пяцігодкі. У органе прамысловых колаў ПАЗШ «Аналіст» у лістападзе месяцы пішацца наступнае:

«У той час, калі эканамічны крызіс у капіталістычных краінах дасягнуў найвышэйшай ступені, з СССР прыходзяць весткі аб дасягненьнях пяцігадовага пляну. Тыя людзі, якія некалькі год таму назад расцэньвалі бальшавізм, як вынік работы сатаны, раптам пачынаюць праяўляць, хоць і ў захаванай формы, у патаемніках сваіх сэрцаў, схільнасьць да бальшавізму. Іх ранейшыя ўрачыстыя крыкі, поўныя нянавісьці, уступаюць месца дыфірамбам аб бліскучай арганізацыі савецкай пляновай гаспадаркі. Тыя, што былі самымі заўзятымі крытыкамі ў сваім не на чым не абгрунтаваным асуджэньні савецкага рэжыму, робяцца цяпер найбольш яркімі яго прыхільнікамі».

Англійскі орган, пад назвай «Эканаміст» піша наступнае:

«Зусім відавочна, што пяцігадовы плян у канцы канцоў рэалізуецца. Гарады поўныя новапабудаванымі, ці скончанымі, ці знаходзячыміся яшчэ ў працэсе будаўніцтва будоўлямі. Дарогі рамантуюцца ці ўпяршыню пракладаюцца нанова. У сучасны момант пушчаны фабрыкі, якія некалькі год таму назад знаходзіліся толькі на паперы...

Быць можа найбольш выдатным трыумфам пяцігадовага пляну зьяўляецца Днепрабуд. Гэта сусьветна вядомая гідраэлектрастанцыя, пабудавана на высьпе, якая раней была прытулкам запарожскіх казакаў...

Дастаткова было-б аднаго толькі Дняпрабуду, каб агань біць тых скэптыкаў, для якіх яшчэ зьяўляецца пытаньнем ці будзе пяцігадовы плян з тэорыі канчаткова ператвораны ў жыцьцё».

Далей гэты орган піша, што і сельская гаспадарка мае посьпехі па шляху яе рэканструкцыі, і што, моў, у Расіі зараз выпрацоўваецца дастаткова бавоўны для сваіх патрэб, таксама і добра справа абстаіць з разьвядзеньнем каўчуканосаў і г. д.

Далей аўтар гэтага артыкулу апісвае як растуць саўгасы ў Савецкім Саюзе і як жывуць там людзі, прыходзячы да выніку, што:

«Жыцьцёвыя ўмовы ў саўгасе значна лепшыя, чым у ранейшай вёсцы».

У Лёнданскім часопісе «Таун тэйбл» таксама апублікаваны вялікі артыкул, прысьвечаны пяцігадоваму пляну. Там пішуць:

«Дасягненьні пяцігадовага пляну ўяўляюць сабой дзівоснае зьявішча. Трактарныя заводы Харкава і Сталінграду, аўтамабільны завод «АМО» у Маскве, аўтамабільны завод у Н. Ноўгарадзе, Дняпроўская гідра-электрычная станцыя, грандыёзныя сталяліцейныя заводы ў Магнітагорску і Кузьнецку, цэлая сетка машына-будаўнічых і хімічных заводаў на Урале, які ператвараецца ў савецкі Рур,—усё гэта і інш. прамысловыя дасягненьні ва ўсёй краіне сьведчаць, што якія-б ня былі труднасьці савецкая прамысловасьць, як добра абводненая расьліна, расьце і мацнее».

Далей, у гэтым часопісе пішацца, што:

«Калектывізацыя эканамічна — моцнае мерапрыемства ў такой-жа меры, як і пабудова новых школ, новых фабрык і новых жылых памяшканьняў».

У адносінах росту культуры гэты орган піша:

«У вёсцы наглядаецца агромністая прага ведаў і гэтая прага мае ўсе магчымасьці быць задаволенай».

«Пяцігадовы плян заложыў аснову будучага разьвіцьця і надзвычайна ўзмоцніў магутнасьць СССР».

Характарна, што нават і былы намесьнік міністра замежных спраў Англіі Дальтон таксама піша, што:

«СССР вольны ад многіх самых цяжкіх перажываньняў, якія ёсьць у Англіі. У СССР ня існуе праблемы беспрацоўя. Ён не павінен выплачваць дапамогі па беспрацоўі. Наадварот, у многіх яго прамысловых цэнтрах не задаволена патрабаваньне на рабочую сілу...»

І далей ён піша, што, будучы на Урале ён бачыў:

«Новыя гіганцкія заводы ў дзейнічаньні і іншыя, якія набліжаюцца да сканчэньня, заводы на тым месцы, дзе яшчэ 5 год таму назад былі густыя лясы і бязьлюдныя раёны. Там мы ўбачылі частку навейшай і хутчэйшай рэвалюцыі, частку індустрыі нова арганізаванай сацыялістычнай дзяржавы».

І заключае наступным:

«Тут кіпіць работа і новае жыцьцё, тут усе заняты. Стоячы пад праменьнямі сонца на мяжы Азіі, я гледзеў на Захад, дзе ляжаць краіны капіталізму. Я думаў аб нашых бязьдзейнічаючых домнах і мертвых вугальных шахтах і мне здавалася, што саветы вытрымаюць любое спаборніцтва па арганізацыі здаровай эканомікі».

Орган нямецкай цяжкай індустрыі «Бэргвэркс цэйтунг» піша наступнае:

«Работа ў тры зьмены на прадпрыемствах, пабудова многіх новых заводаў, уключэньне многіх новых раёнаў з залежамі мелі сваім вынікам тое, што лік рабочых павялічыўся ў значна прыкметнай колькасьці. У моц бесьперапыннага росту рабочых мас у іх усё больш узмацняецца сьвядомасьць, што рабочая кляса становіць сабою «цьвет нацыі».

З гэтага відаць, што буржуазныя палітыкі толькі цяпер, бачыце зразумелі, што пралетарыят СССР адчувае сябе «цьветам нацыі». У нас-жа гэта вядома даўно кожнаму дзіцяці, што іменна рабочая кляса сапраўды зьяўляецца цьветам нацыі і што яна ня толькі ў нас, але і ўсюды зьяўляецца рухаючай сілай у разьвіцьці ўсёй гісторыі, сілай, якая заклікана гісторыяй перамяніць увесь сьвет.

Характэрна яшчэ падаць некаторыя вытрымкі з кнігі пад загалоўкам «Усход Расіі», якая напісана Вальдо Франк. Ён, пабыўшы ў Савецкім Саюзе і вярнуўшыся ў ПАЗШ, напісаў кнігу, у якой піша:

«Тое, што адбываецца зараз у Расіі, зьяўляецца найбольш каштоўнай сацыяльнай падзеяй. У нашай пераломнай эпосе гэта найбольш жыцьцёвае каштоўнае зьявішча. Доўгам усіх жанчын і мужчын, не жадаючых, каб чалавечае жыцьцё стала простым балотам лічнай пахаці, зьяўляецца лёяльнасьць у адносінах да Расіі. Расія зьяўляецца ў наш час найбольш магутнай апорай у галіне чалавечай маралі. Мы павінны абараняць Савецкі Саюз маральна, а калі трэба будзе, дык мы павінны будзем яго абараняць і нашымі целамі».

Такім чынам з паданага відаць, што і буржуазны сьвет пры ўсёй сваёй нянавісьці да Савецкага Саюзу прымушаны канстатаваць, што іменна ў нас, у СССР, будуецца новае жыцьцё, новае грамадзтва, тое што называецца сацыялістычным грамадзтвам.

Няма чаго гаварыць, што рабочая кляса і працоўныя ўсіх капіталістычных краін разам з намі адзначаюць вялікія перамогі першай пяцігодкі, бо яны разумеюць, што перамога нашай першай пяцігодкі ёсьць перамога пралетарыяту ўсяго сьвету, бо тое, што будуецца ў Савецкім Саюзе, гэта ёсьць прыклад для ўсяго пралетарыяту і становіць сабою апору пралетарскай рэвалюцыі ва ўсім сьвеце.

Капіталістычныя краіны коцяцца назад па усіх галінах гаспадаркі, становішча працоўных пагаршаецца з кожным днем

Дазвольце падаць некалькі фактаў аб тым, што-ж зараз робіцца ў капіталістычных краінах з іх эканомікай. Гэта дасьць магчымасьць больш уявіць сабе, наколькі мы хутка прасунуліся наперад і наколькі ўзмоцнілі справу канчатковай пабудовы сацыялізму ў нашай краіне.

Калі ўзяць становішча эканомікі ў Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатах, дык на фактах, якія нават публікуе іх буржуазны друк, відаць, наколькі крызіс капіталістычнай эканомікі разьвіваецца і падточвае дашчэнту карэньні капіталістычнай сыстэмы.

Калі ўзяць індэкс занятасьці рабочых у 1923-25 гг. за 100, дык атрымаецца наступны малюнак: у 1929 г. (гэта была вышэйшая кропка для іх) ён раўняецца 105, у 1932 г.—62,4, альбо падзеньне на 40,6 проц. Гэта значыць, павялічылася беспрацоўе і яно толькі ў адной прамысловасьці Амэрыкі раўняецца больш 12 млн. чал.

Таксама вялікае падзеньне зарплаты. Калі ўзровень зарплаты 1923-25 гг. узяць за 100, дык ён выглядзіць наступным чынам: у 1929 г. 112, у 1932 годзе—46,1 проц. супроць узроўню зарплаты 1923-25 гг., г. зн. падзеньне на 58,9 проц.

Прамысловая вытворчасьць адпаведна па гэтых-жа паказьніках у 1929 годзе—110,1, у 1932 годзе ўсяго 57,7, або падзеньне прамысловай вытворчасьці на 47,6 проц.

Такі-ж малюнак аўтамабільнай вытворчасьці, якая ўпала супроць 1929 г. на 81,5 проц. Такі-ж лёс з экспартам, які зьнізіўся на 72,6 проц. Да рэчы трэба сказаць, што ў лістападзе экспарт упаў да самага нізкага ўзроўню за апошнія 30 год, а імпарт за апошнія 24 гады.

Амаль што такі-ж малюнак наглядаем мы і ў Англіі і па росьце беспрацоўя і па падзеньні прамысловай вытворчасьці. Лічбаў аглашаць я ня буду з-за эканоміі часу, але англійская эканоміка коціцца па тэй-жа нахільнай роўніцы, як і амэрыканская.

У Францыі такі-ж малюнак. Напрыклад, калі ўзяць узровень прамысловай вытворчасьці 1928 г. за 100, дык атрымаецца ў 1929 г. 113,4. Як бачыце, і тут 1929 г. зьяўляецца для іх вышэйшым пунктам, а ў 1932 г. ён ужо раўняецца 75,5 г. зн. падзеньне на 33,4 проц.

Прадукцыя чыгуну з 1929 г. па 1932 г. упала на 53,7 проц., вытворчасьць прадукцыі сталі зьнізілася на 50,3 пр. Заводы сельскагаспадарчых машын загружаны ўсяго на 30 проц. іх магутнасьці, а электрапрамысловасьць Францыі загружана ўсяго на 40 проц.

У Нямеччыне такі-ж малюнак. Калі аб'ём прадукцыі 1928 г. узяць за 100, дык у 1929 г. будзе 108,4, а ў 1932 г. 56,7, альбо падзеньне на 47,6 проц.

Прадукцыя чыгуну зьнізілася за гэты час на 73,1 проц., прадукцыя сталі на 67,5. Экспарт зьнізіўся на 61,1%.

Такі-ж малюнак з вырабам прадукцыі прамысловасьці і ў Польшчы. Там таксама справа ідзе да сыстэматычнага зьніжэньня работы прамысловасьці. А пра становішча сельскай гаспадаркі Польшчы «Дзеньнік Віленскі» у нумары за 12-І—33 г. падае наступны ліст аднаго жыхара вёскі, зьмешчаны ў Варшаўскай газэце «АБЦ».

«З усіх бакоў краіны раздаюцца галасы, што земляробцы пазбаўляюцца жывога інвэнтара. Меўшыя па 4-5 кароў зараз маюць толькі па адной карове. Цэлят зусім ня сталі трымаць для вырошчваньня кароў. Такое-ж становішча і з іншай жывёлай. У радзе маёнткаў зрабіліся вельмі дрэннымі рабочыя коні. Каровы і жывёла ўжо разбазараны. Адно вялікае малочнае таварыства ў Кутнаўскім павеце паведамляе што членаў у таварыстве прыбывае, а колькасьць кароў і малака ўбывае...»

«Распродаж інвэнтара зьяўляецца натуральным вынікам нашай падатковай палітыкі. Мужык схілены сам прадаць інвэнтар, чым чакаць пакуль яго адбяруць за бясцэнак у пагашэньне падаткаў. Наогул замацоўваецца пераканаваньне, што самым шчасьлівым зьяўляецца той, якому ўжо няма чаго траціць. Настроі земляробчых колаў вызначаюцца адным словам—«безнадзейнасьць».

Як бачыце з паказанага, у капіталістаў справа абстаіць зусім наадварот. Мы моцна расьцем, а яны коцяцца ўніз па ўсіх галінах гаспадаркі як прамысловасьці, так і сельскай гаспадаркі.

Дазвольце падаць яшчэ пару лічбаў, якія характарызуюць удзельную вагу асобных дзяржаў у вытворчасьці прамысловай прадукцыі. Напрыклад, калі ўзяць прадукцыю прамысловасьці 1932 г. у параўнаньні з прадукцыяй 1913 г. у процантах, дык мы атрымаем наступны малюнак: у Нямеччыне прадукцыя прамысловасьці ў 1932 г. у параўнаньні з узроўнем прадукцыі 1913 г. складае 58 проц., у Польшчы—47 проц., у Вялікабрытаніі—83 проц., у Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатах—90 проц., у Францыі—94 пр. Затое ў СССР прадукцыя прамысловасьці 1932 г. у параўнаньні з прадукцыяй 1913 г. складае 334 проц. Як бачыце, супроць даваеннага мы павялічылі выраб прадукцыі прамысловасьці больш, чым у тры разы.

А калі ўзяць прадукцыю прамысловасьці 1928 г за 100, дык дынаміка вытворчасьці асобных важнейшых дзяржаў выглядае наступным чынам: у 1929 г. у Нямеччыне 101, у 1930 г.—89, у 1931 г.—72, у 1932 г. усяго 57 у параўнаньні з 1928 г.

У Англіі ў 1929 г.—106, у 1930 г.—97, у 1931 г.—89, у 1932 г.—82.

У Польшчы 1929 г. быў на ўзроўні 1928 г., у 1930 г. ужо 82 проц., у 1931 г.—30 проц., а 1932 г. дае толькі 52 проц. прадукцыі ў параўнаньні з 1928 год.

У Францыі ў 1929 г.—109, у 1930 г.—110, у 1931 г.—98, у 1932 г.—74.

У Італіі ў 1929 г.—111, у 1930 г.—103, у 1931 г.—93, у 1932 г.—78.

У Амэрыцы ў 1929 г.—107, у 1930 г.—67, у 1931 г.—73, у 1932 г.—57.

Затое ў Савецкім Саюзе 1929 г. супроць 1928 г. даў 124, 1930 г.—156, 1931 г.—208, і 1932 г.—219.

Як бачыце і ў параўнаньні з 1928 г. у нас прадукцыя прамысловасьці павялічылася больш, чым у 2 разы у той час, як ва ўсіх капіталістычных краінах ідзе рэзкае скарачэньне.

Савецкі Саюз у выніку пасьпяховай палітыкі індустрыялізацыі хутка даганяе ў тэхніка-эканамічных адносінах капіталістычныя дзяржавы. Напрыклад, калі ўзяць месца важнейшых краін у сусьветнай вытворчасьці, то гэта выглядзіць наступным чынам: у 1928 г. першае месца займала Амэрыка, другое—Германія, трэцяе—Англія, чацьвертае—Францыя, а СССР займаў пятае месца, шостае займала—Італія, сёмае—Японія. А ў 1932 г. малюнак рэзка мяняецца: першае месца пакуль-што ў 1932 г. займала Амэрыка, затое, СССР з 5-га перасунуўся на другое месца і ў 1932 г. па ўдзельнай вазе ў сусьветнай вытворчасьці СССР ня змог перагнаць толькі Амэрыку: трэцяе месца займае Англія, чацьвертае—Германія, якая займала ў 1928 г. другое месца, пятае—Францыя, якая перелезла з чацьвертага, шостае—Японія і 7—Італія.

Вось, таварышы, як абстаіць справа з удзельнай вагой важнейшых краін у сусьветнай вытворчасьці. Значыць посьпехі выкананьня пяцігодкі за 4 гады СССР высоўваюць амаль што на першае месца. Няма ніякага сумненьня, што калі мы ў 1932 г. занялі другое месца, то ў бліжэйшы час мы можам заняць першае месца, бо ў нас адбываецца няўхільны рост і кожны год дае новыя перамогі.

Зусім зразумела, што з прычыны працягваючагася ўсё больш углубляючагася крызісу капіталізму, бяднее і працоўнае насельніцтва ў гэтых краінах усё больш і больш, нэндза, голад, беспрацоў'е навісае над рабочымі масамі, працоўным сялянствам і інтэлігенцыяй у капіталістычных краінах.

Прывяду адзін прыклад, як характарызуе становішча рабочых мас. Джорж Ленсберг у сваім лісьце ў рэдакцыю «Таймс» яшчэ у кастрычніку 1932 г. пісаў наступнае:

«Прадстаіць суровая зіма. Бандытызм, грабяжы павялічваюцца. Расправа ангельскіх палісмэнаў пры дапамозе гумавых дубінак будзе расьці, таму, што людзі ня хочуць спакойна ўміраць з голаду сярод роскашы і багацьця».

А камісар Шатляндзкага аддзелу аховы здароўя ў справаздачы піша наступнае аб кватэрных умовах беспрацоўных у Глазга:

«У большасьці дамоў так цёмна, што жыхары зімой і летам прымушаны цэлы дзень запальваць сьвятло. Вільгаць прапітвае ўсе сьцены, а са столі ў літаральным сэнсе слова цячэ вада. Разбурэньні ўсюды. Столі абвальваюцца, падлогі гніюць, у сьценах такія шчыліны, што праз іх можна бачыць праходзячых па вуліцы і г. д.».

Нью-Ёркскі карэспандэнт «Франкфуртэр Цэйтунг» ад 2 лістапада 1932 г. піша пра Нью-Ёрк наступнае:

«Холад надыходзячай зімы праніз вае сьцены начлежкі. Колькасьць жабракоў на вуліцах, на ваколіцы мэтрапалітэну няўхільна расьце. Лік беспрацоўных гэтай зімой дойдзе да 1150 тыс. чалавек г. зн. 1/3 частка ўсяго працаздольнага насельніцтва гораду».

Вы ўяўляеце сябе, таварышы,—гэта ў горадзе той краіны, у якой патоплена шмат збожжа, пшаніцы і кукурузы ў моры для таго, каб утрымаць для абшарнікаў высокія цэны на збожжа і іншыя прадукты. Значыцца, з аднаго боку зьнішчаюць дабро—збожжа, а з другога боку, больш мільёна чалавек у адным Нью-Ёрку падвержаны ўсякім жудасьцям—голаду і холаду.

Таму недарма кляпоцца і Кляйнс—былы міністр унутраных спраў лейбарысцкага ўраду Англіі, які ў сваёй прамове ў лістападзе месяцы 1932 года казаў наступнае: «наш урад ператварае мірных рабочых у заўзятых рэвалюцыянэраў».

Пра гэта-ж Нью-Ёркскі буржуазны часопіс «Нейшан» піша наступнае.

«Лік беспрацоўных вызначаецца ня менш, чым у адзін мільён. Ён бязумоўна ўзрасьце, калі крызіс будзе працягвацца. Адзін мільён! Да, гэта якраз колькасьць тых хлопчыкаў, якія ўсяго 5-6 год таму назад блукалі па Савецкай Расіі. Нашы газэты былі поўны тады артыкуламі аб беспрытульных. Яны запэўнівалі, што існаваньне беспрытульных зьяўляецца паўнейшым доказам сумазбродзтва, амаральнасьці і страшэннай нікчэмнасьці ўсяго савецкага вопыту. І раптам усё наадварот. Толькі цяпер усе прызнаюць, што адзічэўшых хлопчыкаў у Расіі больш няма. Яны сабраны і зьмешчаны ва ўстановах ці на заводах. Сёньня гэтыя вялікія і праквітаючыя Злучаныя Штаты, капіталістычная сыстэма якіх пераўвышае ўвесь астатні сьвет, як гэта нам напамінае Гэрберт Гувэр, гэта яны цяпер маюць адзін мільён хлопчыкаў, якія бегаюць па гарадох, вёсках».

Вось, таварышы, вам прыклад становішча рабочае клясы ў капіталістычных краінах у выніку развалу капіталістычнае сыстэмы.

Становішча сялянства, відаць хаця-б з наступнага. Орган віленскіх абшарнікаў і манархістаў «Слова» у артыкуле Аляксандра Бахэнскага, характарызуючы становішча ў вёсцы, піша:

«Прыбытак з сялянскіх гаспадарак упаў да 40 проц. Каштоўнасьць зямлі таксама ўпала да некалькі дзесяткаў процантаў. Пачаўся хуткі ўпадак земляробства. На Палесьсі цэлыя вёскі наогул ня купляюць солі. У некаторых мясцох Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі на глебе голаду пачалася эпідэмія тыфусу. Шмат сялян па Заходняй Украіне і на Заходняй Беларусі зусім ня маюць жывёлы. Ня гледзячы на гэта прымусовыя спагнаньні падаткаў, запазычанасьці працягваюцца»...

Далей ён піша:

«Ёсьць вёскі, дзе даўгі ў сярэднім складаюць 1,39 злотых на морг зямлі. Вёскі, у якіх вытварана 500 прымусовых спагнаньняў падаткаў, судовыя выканаўцы называюць «дробнымі вёскамі».

Ня лепшае становішча і інтэлігенцыі ў капіталістычных краінах. Прывяду адзін прыклад. Буржуазны архітэктар, інжынер будаўнік Ганс Гачун заяўляе наступнае:

«Ва ўсіх будаўнічых фірмах адбываецца вялізарнае скарачэньне пэрсаналу і новыя масы тэхнічнай інтэлігенцыі застаюцца бяз хлеба. Мае калегі, якія маюць яшчэ работы на прадпрыемствах, пераводзяцца ў ніжэйшыя групы, аплачваемыя горш служачых. Тарыфныя стаўкі зьніжаюцца. Работа прыпыняецца на тры месяцы і больш у год. Уводзіцца скарочаная сыстэма работы і г. д. Але гэта ўсё яшчэ шчасьліўцы, якія маюць работу. Яны складаюць ня больш 10-15 пр. ўсіх спэцыялістаў. 85-90% архітэктараў інжынэраў, будаўнікоў зьяўляюцца беспрацоўнымі».

Далей ён піша, што многія з інжынэраў-будаўнікоў паступаюць лёкаямі, падмятаюць сады ў багатых паноў, шукаюць хлеба і нават спрабуюць забіраць прадукты з магазынаў гвалтам.

Вось вам прыклад аб становішчы тэхнічнай інтэлігенцыі капіталістычных краін.

Такіх выпадкаў, аб якіх піша сам капіталістычны друк ўсіх капіталістычных краін, можна было-б прывесьці шмат, але я іх прыводзіць ня буду, бо і таго што я прыводзіў досыць для таго, каб уявіць, якое становішча з крызісам капіталізму, які нясупынна з кожным днём расьце, і які тым самым даводзіць працоўныя масы капіталістычных краін да галоднай сьмерці.

Можна падумаць, што становішча капіталістычнай вытворчасьці, а ў сувязі з гэтым і ажабрачаньне працоўных мас у буржуазным друку асьвятляецца можа якімі небудзь больш менш радыкальнымі інтэлігентамі. Гэта ня так, аб гэтым пішуць ня толькі прадстаўнікі радыкальнай ці перадавой інтэлігенцыі капіталістычных краін, ня толькі пішуць асобныя буржуазныя радыкальныя органы, аб гэтым сьведчыць і тая зьбянтэжанасьць, якая мае месца ў многіх кіраўнікоў капіталістычных краін.

Вось, што гавораць самі аб сабе, аб сваім становішчы вядомыя нам буржуазныя важакі. Напрыклад на адкрыцьці Лёзанскай канфэрэнцыі (многім вядома, што гэтая канфэрэнцыя зьбіралася з прадстаўнікоў важнейшых эўропейскіх дзяржаў для абгаварэньня пытаньняў, зьвязаных з пошукамі выхаду з эканамічнага тупіку, у які заведзен капіталістычны сьвет) прэм'ер міністар аднэй з буйнейшых капіталістычных дзяржаў Макданальд у сваім выступленьні заявіў наступнае:

«На канфэрэнцыю, якая сабралася у сучасны момант, ускладаецца цень самага жудаснага эканамічнага крызісу, ад якога калі небудзь цярпеў сьвет у мірны час. Увесь сьвет упервае свае вочы на канфэрэнцыю, як ні на адну міжнародную канфэрэнцыю, якая адбывалася да гэтага часу, ў надзеі, што яна зможа дасягнуць згоды, якая дапаможа пакласьці канец бядотам».

Далей ён гаворыць.

«Эканамічны камітэт Лігі-нацый нядаўна паведаміў, што цэнасны вырас народнага гандлю складае толькі палову, а можа быць і менш паловы ў параўнаньні з 1 кварталам 1929 г., што лік беспрацоўных, больш чым удвоіўся. Ад 20 да 25 млн людзей зараз ня мае работы, што сытуацыя з кожным днём пагаршаецца. Неабходна падкрэсьліць (гаворыць ён), што гэта—сусьветная катастрофа. Незалежна ад таго якога колеру ўрад знаходзіцца ва ўлады у той ці іншай краіне, дзяржаве (ён мае на ўвазе капіталістычныя краіны, — ГАЛАДЗЕД) дзяржава разараецца, народны прыбытак зьнішчаецца, агульна-карысная і гуманная работа, якая ў радзе дзяржаў разгортвалася на працягу многіх год павінна быць па неабходнасьці скарочана, калі мы хочам унікнуць банкруцтва»...

«Я паўтараю што ў гэтым банкруцтве нельга ўзяць Францыю, Італію, Германію, Амэрыку, ці Вялікабрытанію асобна ад астатніх нацый сьвету. Пад нашымі нагамі разбураецца нішто іншае як сьвет у цэлым, нішто іншае, як цэлая сыстэма. Ніхто з нас ня можа застацца ў баку ад работы па рэканструкцыі і аднаўленьні таму, што ніхто з нас ня можа ў асобку выбрацца з тых бядот, якія нас акружаюць» і г. д..

Як бачыце па сьцьверджэньні прэм'ера Англіі—гэтай самай магутнай імпэрыялістычнай дзяржавы—пад нагамі капіталістаў разбураецца ў цэлым цэлая сыстэма. Са сказанага відаць, што ён прапануе шукаць выхаду з катастрофы шляхам скарыстаньня агульна-карысных і гуманных работ, думаючы такім чынам за кошт працоўных, за кошт інтэлігенцыі, за кошт спыненьня культурнага разьвіцьця выйсьці з катастрафічнага становішча. І яны гэта праводзяць, бо цяпер тэорыя аб неабходнасьці спыненьня далейшага разьвіцьця навукі і тэхнікі, пад выглядам нібы навука і тэхніка зьяўляецца прычынай ўсіх бядот, усё больш пашыраецца ва ўсіх капіталістычных краінах.

Такім чынам з гэтай вытрымкі вы бачыце, што характарыстыка становішча капіталістычнай сыстэмы, якая прабіваецца ў асобных замежных выданьнях (газэты і часопісы), гэта ёсьць характарыстыка ня толькі асобных радыкальных людзей, а яна хоць і ня зусім пэўна адбівае сапраўднае становішча, аб чым гаворыць і самі важакі капіталістычнай сыстэмы. Значыць прагноз, які зрабіў тав. Сталін у свой час аб тым, што капіталізм і ўся яго сыстэма будзе усё далей і больш рушыцца (распадацца) і каціцца ўніз,—гэты прагноз на ўсе 100 проц. апраўдаўся.

Калісьці Энгельс (яшчэ у 1892 г.) пісаў аб тым, што «капіталістычная вытворчасьць непарыўна працуе пад сваёй уласнай гібельлю». Гэта тэорыя марксызму на ўсе 100 проц. апраўдваецца ў жыцьці.

На гэтым дазвольце скончыць агульную характарыстыку вынікаў работы нашай бальшавіцкай партыі і ўсёй рабочай клясы над выкананьнем пяцігодкі ў 4 гады, посьпехі гэтай пяцігодкі, таксама і характарыстыку становішча капіталістычных краін. Як бачыце, за гэтыя апошнія 4 гады будаўніцтва сацыялізму ў СССР атрымала вялізарную перамогу, а капіталістычны сьвет ўсё больш і больш коціцца па шляху распаду.

Дазвольце перайсьці да пляну 1933 г.—першага году другой пяцігодкі.

(Працяг у наступным нумары).

Уп. Галоўлітбелу № А—150

Стаць сапраўды бальшавіцкімі высока рэнтабельнымі—павінны калгасы БССР

АРГАНІЗУЕМ МАСАВЫ ПАХОД ПЕРАДАЧЫ ВОПЫТУ ЛЕПШЫХ КАЛГАСАЎ—АДСТАЮЧЫМ

(Ліст калгасьнікаў калгасу „Ленінскія Усходы“)

Мы калгасьнікі калгасу «Ленінскія Ўсходы», Кудаеўскага сельсавету Аршанскага раёну горача вітаем скліканьне ўсесаюзнага зьезду калгасьнікаў-ударнікаў, які адкрываецца 15 лютага.

Усесаюзны зьезд ударнікаў-калгасьнікаў мы сустракаем баявой падрыхтоўкай да веснавой сяўбы. У нас ўжо поўнасьцю засыпаны насенныя страхавыя фонды, увесь матар'ял для пасеву протручаны. Адрамантаваны інвэнтар на 80 проц. Па-ўдарнаму падрыхтоўваем да сяўбы збрую і коняй. Пастанова партыі і ўраду аб абавязковай пастаўцы збожжа павялічыла зацікаўленасьць кожнага калгасьніка ў калгаснай вытворчасьці. Гэта пастанова дапамагае нам яшчэ лепш падрыхтавацца да сяўбы.

Ня спыняючыся на дасягнутых посьпехах мы з яшчэ большай энэргіяй будзем змагацца за тое, каб зрабіць наш калгас моцным, бальшавіцкім калгасам, мы будзем змагацца за павышэньне ўраджайнасьці зярнёвых і тэхнічных культур шляхам палепшаньня арганізацыі працы ў калгасах, укараненьня агратэхнічных мерапрыемстваў, барацьбы за захаваньне грамадзкай уласнасьці і г. д.

Тав. Сталін сказаў, што калгас ёсьць буйная гаспадарка, якую нельга весьці бяз пляну. Буйная гаспадарка ў земляробстве, якая ахапляе сотні, а часам і тысячы двароў, можа весьціся толькі ў парадку плянавага кіраўніцтва. Бяз гэтага яна павінна загінуць, разваліцца.

У адказ на прамову тав. Сталіна мы абавязуемся прыцягнуць увесь лепшы актыў калгасу, каб сумесна з райплянавымі органамі арганізаваць правільнае сацыялістычнае пляnаваньне і ўлік у калгасе з тым, каб дабіцца лепшай арганізацыі працы, лепшай пастаноўкі работ.

З лепшых калгасьнікаў-ударнікаў мы вылучаем 6 чалавек для падрыхтоўкі з іх калгасных плянавікоў і рахун- [illegible]

[illegible] ...сабралі ... на 50 ... вы- ... вы- ... 80. ... тор ... ўгна- [illegible]

Т. Сьмірноў М. старшыня калгасу «Ленінскія Ўсходы» (Аршанскі раён) дэлегат зьезду калгасьнікаў-ударнікаў.

[illegible] сеньня глебы, асушыць 250 гектараў балота, узьняць раньняга папару 40 гектараў, асвоіць цаліны 35 гектараў.

У час веснавой сяўбы абавязуемся засеяць усё поле па двухразовай апрацоўцы. Плян па ўвядзеньні севазвароту будзе скончаны не пазьней 15 лютага, г. зн. да дню ўсесаюзнага зьезду калгасьнікаў.

Усю работу па падрыхтоўцы да сяўбы, а таксама ўборку і абмалот мы абавязуемся праводзіць мэтадамі сацыялістычнага спаборніцтва і ўдарніцтва, арганізоўваючы буксір адстаючым.

Вызначаную райвыканкомам колькасьць збожжа, мы абавязуемся здаць дзяржаве ў вызначаныя пастановай СНК СССР і ЦК партыі каляндарныя тэрміны, не замяняўшы ніводнага кілё аднэй культуры на другую. Будзем весьці барацьбу за якасьць жывёлы. Набывем чыстасортнага вытворніка, злучную кампанію правядзем сваячасова і поўнасьцю.

Для павышэньня ўдойнасьці мы абавязуемся наладзіць добры дагляд за жывёлай. Для гэтай мэты ў 1933 годзе загатовім 300 тон сілосу, палепшым сенажаць на 60 гектараў шляхам зрэзваньня кочак, ачышчэньня ад хмызьняку, баранаваньня і ўнясеньня мінэральных угнаеньняў.

Мы абавязуемся выканаць ўказаньні тав. Сталіна аб аўладаньні агратэхнікай. Забясьпечыць 100-процантную яўку калгасьнікаў у гурток па вывучэньні сельскагаспадарчай тэхнікі.

Свой вопыт перадамо суседнім калгасам, пакажам, навучым іх як трэба змагацца і перамагаць, каб выканаць указаньні нашага друга і настаўніка тав. Сталіна. Першым нашым абавязкам павінна зьявіцца дапамога адстаючым калгасам. Мы зразумелі тую адказнасьць, якая ўскладзена на нас за тыя калгасы, якія сёньня адстаюць. Мы прапануем у адзнаку зьезду калгасьнікаў-ўдарнікаў абвясьціць масавы паход перадачы вопыту перадавых калгасаў адстаючым. Лёзунгам паходу павінна быць—усе калгасы Беларусі павінны быць бальшавіцкімі, высока рэнтабельнымі.

Калгасьнікі калгасу «Ленінскія Ўсходы»

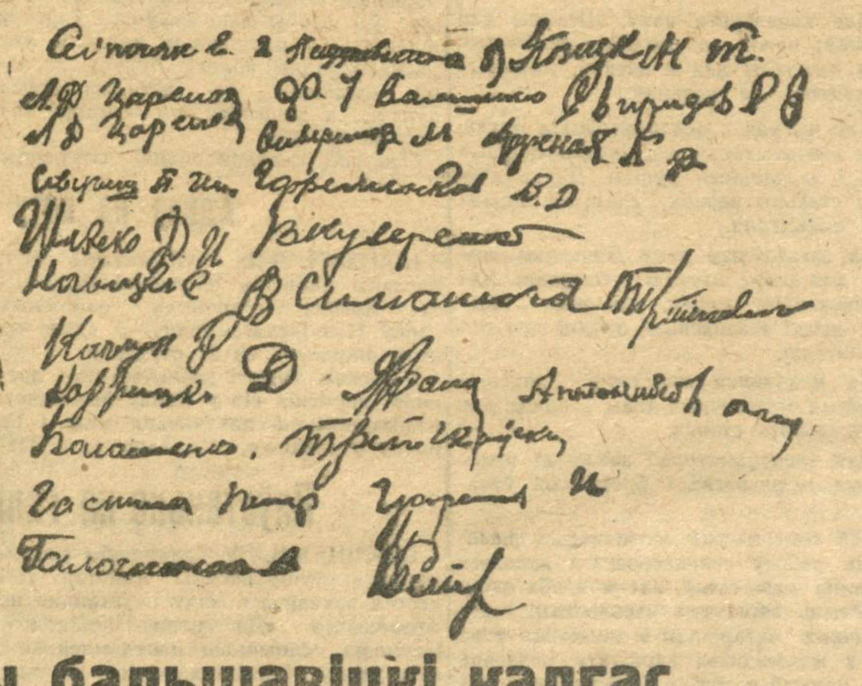

Сапраўды бальшавіцкі калгас

СЛУЦАК. (Наш кар.). Калгас імя Красіна, які зьяўляецца сапраўды бальшавіцкім калгасам, узорна рыхтуецца да веснавой сяўбы. [illegible]

Да сяўбы калгас рыхтуе сытага, моцнага каня. Догляд коней пастаўлены добра. Пад адказнасьць ст. конюха замацаваны за коньмі кармы. Кармы выдаюцца ў дастатковай колькасьці і выкарыстоўваюцца рацыянальна. На час пасеўнай замацаваны недатыкальны браніяваны кармавы фонд. У карыстаньні коньмі ліквідавана абязьлічка.

Абвешчана рашучая барацьба нядбайным адносінам да коняй з боку некаторых калгасьнікаў. За нядбайныя адносіны да коняй калгасьнікі Новік Алесь і Самусевіч Алесь Сёмкаў аддадзены пад суд і пазбаўлены права карыстацца коньмі на працягу 6 месяцаў.

Узорна і аддана працуюць конюхі—Самусевіч Антон і Самусевіч Цярэшка.

У калгасе створаны тры вытворчыя брыгады: 2 паляводчыя і адна жывёлагадоўчая. За вытворчымі брыгадамі замацаваны вытворчыя вучасткі, а таксама сельска-гаспадарчы інвэнтар і цягавая сіла. Унутры брыгад коні і с.-г. інвэнтар замацаваны за паасобнымі калгасьнікамі.

Кожная вытворчая брыгада таксама склала плян падрыхтоўчых работ да веснавой сяўбы. Тут таксама вызначаны цьвёрдыя тэрміны і адказныя людзі.

Паляводчыя брыгады заключылі паміж сабой дагавор сацыялістычнага спаборніцтва на лепшую падрыхтоўку да сяўбы і найвышэйшую ўраджайнасьць.

Брыгадзіры вылучаны з самых лепшых, адданых і праверапых на рабоце калгасьнікаў ударнікаў (Самусевіч Янка, Гаральчоў і Лысы Ціхох). Яны працуюць не пакладаючы рук, працуюць аддана.

Праўленьне калгасу, на чале з тав. Чыжам Хвёдарам, забясьпечвае сапраўды бальшавіцкае кіраўніцтва калгасам. Чыж Хвёдар—лепшы ўдарнік, са праўды адданы партыі, баявы кіраўнік калгаснай вытворчасьці.

У выніку бальшавіцкага кіраўніцтва, калгас чотка праводзіць усе дырэктывы партыі. Перамога дасягнута правільнай расстаноўкай сіл на аснове пастаянных вытворчых брыгад. Перамогі дасягнуты дзякуючы шырокай работы з калгасным актывам і падбору адданых, правераных людзей на кіруючыя пасады ў калгасе. Перамога дасягнута штодзеннай бязьлітаснай барацьбой з клясавым ворагам. Усе клясава-варожыя вылазкі атрымліваюць зараз-жа бязьлітасны адпор. Калгасная маемасьць пільна ахоўваецца, у калгасе вядзецца строгі ўлік. У гэтай бязьлітаснай і сакрушальнай барацьбе з клясавым ворагам загартаваўся калгасны актыў на чале са старшынёй праўленьня тав. Чыжам Хвёдарам.

Калгас імя Красіна ўзорна і датэрмінова выконвае ўсе свае абавязкі перад дзяржавай. Зараз уся ўвага калгаснай грамадзкасьці накіравана на вырашэньне цэнтральнай і галоўнай задачы ў сельскай гаспадарцы—на павышэньне ўраджайнасьці. Бальшавіцкі калгас будзе мець высокі сацыялістычны ўраджай.

Л. Хаўкін.

БЯЗЬЛІТАСНА БІЦЬ ПА НОСЬБІТАХ ДЭМАБІЛІЗАЦЫЙНЫХ НАСТРОЯЎ

Сакрушыць кулацкі сабатаж ільназагатовак

Аб ходзе ільназагатовак

Пастанова ЦК КП(б) Б і СНК БССР

1. Заслухаўшы паведамленьні т. т. БЭНЭКА, РЫСКІНА, ВАЙНОВІЧА аб становішчы хода ільно-загатовак па БССР і даклады паасобных сакратароў РК, старшынь РВК і ўпаўнаважаных ЦК па раду раёнаў (Сіроцінскім, Талачынскім, Полацкім, Гарадокскім, Лепельскім, Плешчаніцкім, Б. Кашалёўскім, Веткаўскім і Расонскім,—Бюро ЦК КП(б)Б лічыць, што даныя аб выкананьні пляну ільно-загатовак па БССР на 5-ае лютага 1933 г. (84,8 проц. выкананьня пляну)—сьведчаць аб зрыве выкананьня пляну ва ўстаноўлены ЦК КП(б)Б тэрмін, як па рэспубліцы ў цэлым, гэтак і па большасьці раёнаў БССР, што зьяўляецца вялікай ганьбай для ўсіх партыйных і савецкіх арганізацый БССР.

2. Асабліва ганебным, прама злачынным зьяўляецца становішча загатовак ільно-валакна па наступным раёнам БССР: Сіроцінскім, Талачынскім, Полацкім, Гарадокскім, Лепельскім, Веткаўскім, Расонскім, Асьвейскім, Мсьціслаўскім, Сенненскім, Вушацкім, Бягомльскім, Клічаўскім, Камарынскім, Рэчыцкім, Заслаўскім, Віцебскім, Бярэзінскім, Чэрвеньскім і Брагінскім.

3. Такое ганебнае становішча ільнозагатовак у гэтых раёнах зьявілася вынікам праяўленьня гнілога лібэралізму, неразуменьня і адсутнасьці пачуцьця бальшавіцкай адказнасьці за выкананьне ў тэрмін важнейшых заданьняў партыі ня толькі ў значнай частцы радавых членаў партыі, большасьці актыву, але і значнай часткі кіруючых работнікаў раённых партыйных і савецкіх арганізацый, прамога папусьціцельства ў адносінах да клясавага ворага.

4. Той факт, што рад раёнаў сваечасова выканаўшы свае заданьні (Чавусы, Орша, Цераxоўка, Касьцюковічы, Клімавічы, Магілеў і інш.) і рад раёнаў БССР, якія пляліся ў хвасьце на працягу ўсёй ільно-загатавіцельнай кампаніі (на 1-II было выканана раённага пляну ў Плешчаніцах—30,6 проц., Барысаву—49,0 проц., Б. Кашалёве—50 проц., пры сярэдне-рэспубліканскім на 1-II—81,8 проц.) пасьля папярэджаньня выканалі больш 50 проц. усяго свайго гадавога пляну на працягу ўсяго ліш 6-7 дзён, даўшы штодзённае паступленьне 8—11 проц. гадавога пляну,—сьведчыць аб бязумоўнай магчымасьці поўнага выкананьня пляну па ўсім раёнам БССР і што пры сапраўднай перабудове партыйных радоў, рашучай барацьбе з гніла-перараджэнскімі элемэнтамі, максымальнай мабілізаванасьці партыйных і савецкіх арганізацый на баявое выкананьне важнейшых заданьняў партыі—можна дабіцца тэмпаў, забясьпечваючых хуткае, ня толькі ў тэрмін, але і датэрміновае выкананьне пляну загатовак.

Выходзячы з паказанага ЦК КП(б)Б і СНК БССР—ПАСТАНАЎЛЯЮЦЬ:

1. а) У АДНОСІНЕ МСЬЦІСЛАЎСКАГА РАЁНУ:

Зьняць з работы старшыню РВК—т. КАДУКОВА, як не здолеўшага забясьпечыць выкананьне рашэньня ЦК КП(б)Б ад 26-I—32 г., ня гледзячы на папярэджаньне і справу перадаць у ЦКК.

Пытаньне аб тав. РАМАНЕНКА—сакратару РК і т. БЯЛУГА—упаўнаважаным ЦК—заставіць адкрытым да звароту камісіі ЦК.

б) У АДНОСІНЕ СІРОЦІНСКАГА РАЁНУ:

З прычыны ганебнага становішча загатовак ільно-валакна ў Сіроцінскім раёне, зьяўляючагася вынікам злачыннай недаацэнкі значэньня ільно-загатовак, як вядучай культуры ў раёне, з боку значнай часткі работнікаў раёну, у тым ліку кіруючых, дрэннай работы кіруючых раённых партыйных і савецкіх арганізацый ў справе бальшавіцкай мабілізацыі партыйнай арганізацыі і арганізацыі самых загатовак, абвясьціць вымову ўсяму складу Бюро Райкому, фракцыі РВК і пэрсанальна абвясьціць суровую вымову сакратару РК—т. УСІЕНКО, старшыні РВК—т. РАЖНОЎСКАМУ. Папярэдзіць гэтых таварышоў, што на іх ляжыць пэрсанальная адказнасьць за далейшы ход ільно-загатовак у раёне і што, калі на працягу бліжэйшых 5-6 дзён ня будзе створана па Сіроцінскаму раёну пераломy, забясьпечваючага поўнае выкананьне пляну ільнозагатовак у раёне,—ЦК і СНК вернецца да абгаварэньня пытаньня аб дадатковых мерах спагнаньня.

в) У АДНОСІНЕ ПОЛАЦКАГА РАЁНУ:

За слабае кіраўніцтва загатоўкамі льна (выканана 78,3 проц.), гніла-лібэральныя адносіны да перараджэнцаў, кулацкіх агентаў унутры партыі (Ветрынская МТС—Суднік і інш., Бэрко—і інш.—Заскарскі с-с.), якія яўна зрывалі ільнозагатоўкі і ў адносіне да якіх з боку РК ня было прынята сваечасова мер,—абвясьціць суровую вымову Сакратару Полацкага РК т. ПЫЖЫКАВУ і Старшыні РВК т. ШАБАЛТАСУ.

г) У АДНОСІНЕ РАСОНСКАГА РАЁНУ.

Прыняць да ведама паведамленьне ЦКК, што Шкутко—былы Старшыня Расонскага РВК выключан з партыі за кулацкую лінію ў справе загатовак.

Абвясьціць суровую вымову Сакратару РК т. КАРЧЫКУ за праяўленьне гніла-лібэральных адносін да перараджэнцаў у арганізацыі, сабатуючых льнозагатоўкі ў раёне.

д) У АДНОСІНЕ ТАЛАЧЫНСКАГА, ЛЕПЕЛЬСКАГА І ВЕТКАЎСКАГА Р-НАЎ.

За нездавальняючае кіраўніцтва загатоўкамі льна ў гэтых раёнах, дапушчэньне дэмабілізацыйных настрояў сярод партарганізацый, ставячых фактычна пад пагрозу выкананьне пляну ільнозагатовак у гэтых раёнах,—абвясьціць вымову Сакратарам РК названых раёнаў т. т. СЛАВІНУ, ХІЖЫНКОВУ І КОВРЫГІНУ і старшыням РВК т. т. ЛАГЕРАВУ, НАРОЕНКО і СЛІВКІНУ.

2. Адклікаць упаўнаважаных ЦК і СНК па загатоўках льна, як не справіўшыхся з выкананьнем заданьняў партыі—з перадачай справы ў ЦКК для прыцягненьня да партыйнай адказнасьці—з наступных раёнаў:

Тав. СТРАКОЎСКАГА (Лепельскі раён), ЧУНДЗЕРАВА (Веткаўскі), ВІЛЬЧЫКА (Сіроцінскі), ПРУСАКОВУ (Бешанковіцкі), БРЫГНЕВІЧА (Полацкі), РУБЭНА (Гарадокскі), БЕРЗІНА (Сеяненскі).

3. Прызначыць узамен адклікаемых упаўнаважаных ЦК і СНК наступных тт. Лепель т. НІКАЛАЕЎ, Сенно—СУДАКОЎ, Сіроціна—ГУРЭВІЧ Н., Бешанковічы — ЖУКОВІЧ, Полацк — КРОЛЬ, Гарадок—РОШАЛЬ.

4. Даручыць увоў прызначаным упаўнаважаным ЦК і СНК у двухдзённы тэрмін выявіць на мясцох ня прыгодных, неапраўдаўшых сябе брыгадзіраў, пасланых ЦК і РК па загатоўкам, неадкладна адстраніць іх ад работы, перадаўшы справу ў ЦКК на пасланых брыгадзіраў ЦК, а РКК—па сланых РК—на прадмет прыцягненьня іх да суровай партыйнай адказнасьці.

5. РК і Ўпаўнаважаным ЦК неадкладна адклікаць за правал работы брыгадзіраў ЦК і РК па сельсаветах і замяніць іх упаўне працаздольнымі, больш стойкімі, адказнымі работнікамі раёну, патрабаваўшы ад іх сапраўднай бальшавіцкай адказнасьці за сканчэньне загатовак.

6. Даручыць Агітмасу ЦК КП(б)Б у сутачны тэрмін мабілізаваць 20-25 адказных работнікаў, накіраваўшы іх у раён у дапамогу РК адстаючых раёнаў—па ўказаньню тав. Рыськіна.

7. ЦК і СНК лічаць зусім нецярпімым далейшую зацяжку ў справе поўнага выкананьня пляну ільнозагатовак па БССР у цэлым і кожным раёне у паасобку і папярэджвае аб бязумоўнай неабходнасьці абавязковага сканчэньня ільнозагатовак:

а) у неільнаводных раёнах, а таксама раёнах—Лёзьненскім, Чашніцкім і Бялыніцкім—не пазьней 15 лютага і б) па ўсім астатнім раёнам не пазьней 20-га лютага.

8. Адзначаючы недапушчальнае спыненьне радам раёнаў пасылкі штодзённых і пяцідзённых зьвестак аб ходзе ільнозагатовак, прапанаваць пад асабістую адказнасьць старшынь РВК забясьпечыць рэгулярную прысылку гэтых зьвестак цэнтральным арганізацыям. У прыватнасьці лічыць неабходным вытварыць праз аднаведныя арганізацыі вучот па БССР, на падставе праваранных даных аб ходзе ільнозагатовак па становішчу на 1-ае лютага ўключна і 20-е лютага.

9. Лічыць недапушчальным паслабленьне за апошні час асьвятленьня ў друку, як цэнтральным, так і раённым ходу ільнозагатовак.

Прапанаваць «Зьвяздзе» і інш. цэнтральным і раённым газэтам сыстэматычна асьвятляць ход загатовак, у прыватнасьці аднавіць зьмяшчэньне зводак у раённым разрэзе адзін раз у тры дні, перабудаваўшы іх па нісхадзячай лініі з зьмяшчэньнем у чорнай рамке адстаючых раёнаў.

10. Лічыць недапушчальным няяўку сакратара Гарадокскага РК т. ЭЛЬМАНА і старшыні РВК т. ЕЎДАСЕВА на паседжаньне «пяцёркі» па выкліку ЦК. Патрабаваць ад іх тлумачэньня аб прычынах няяўкі.

Ход лёназагатовак па лёнаводных раёнах БССР

На 10 лютага 1933 г.

	Прырост за дзень	Процант выкан.		Прырост за дзень	Процант выкан.
Чавускі	—	101,7	Лепельскі	0,2	76,6
Бялыніцкі	—	97,7	Вушацкі	0,1	76,1
Лёзьнеcкі	—	96,3	Сеньненскі	0,8	75,2
Чашніцкі	01	93,1	Бешанковіцкі	—	73,8
Дубровенскі	04	91,9	Асьвейскі	—	69,6
Крупскі	01	90,1	Мсьціслаўскі	0,5	68,1
Сураскі	01	89,8	Сіроцінскі	0,2	60,2
Шклоўскі	01	88,5			
Талачынскі	—	84,1			
Горацкі	01	83,2	Разам па зоне	0,2	82,9
Гарадоцкі	—	82,7			
Расонскі	03	82			
Полацкі	0,4	80,1			
Дрысенскі	—	77,2	Усяго па БССР	0,2	8'57

Працаваць так, як працуе Пятровіцкі сельсавет

СМАЛЯВІЧЫ. (Наш кар.). Пятровіцкі сельсавет выканаў плян лёна- і пенькозагатовак на 109 проц., па збожжы—на 102 проц., па бульбе—на 107 проц., па лёнасемі—151,9 проц., паканоплях—285 проц., сене—102 проц. і мясе—132 проц.

Разгорнута баявая падрыхтоўка да веснавой сяўбы. Насенныя і страхавыя фонды па калгасах і аднаасобных гаспадарках засыпаны на 100 проц. Добрая работа сельсавету выклікала новую хвалю прыліву ў калгасы, арганізавана 4 новых калгасы, якія ўжо пачалі падрыхтоўку да сяўбы.

Чым характарна работа ў Пятровіцкім сельсавеце? Справа тут у людзях. Людзі вырашаюць посьпех усякае работы. Качан—страшыня сельсавету, Холад—сакратар камсамольскай ячэйкі і яшчэ дзесятак камсамольцаў—усе яны аддана і сур'ёзна адносяцца да справы.

ЧОРНАЯ ДОШКА

Пастановай ЦК КП(б)Б і СНК БССР занесены на чорную дошку наступныя раёны

ЗА ЗРЫЎ ЗАГАТОВАК ІЛЬНУ:

ТАЛАЧЫНСКІ

(сакратар РК т. Славін, старшыня РВК т. Лагераў, упаўнаважаны ЦК т. Тамашэўскі)

СЕНЬНЕНСКІ

(сакратар РК т. Дашукевіч, старшыня РВК т. Себесевіч, упаўнаважаны ЦК т. Бэрзін)

СІРОЦІНСКІ

(сакратар РК т. Усенка, старшыня РВК т. Ражноўскі, упаўнаважаны ЦК т. Вільчак)

ЗА ЗРЫЎ ЗАГАТОВАК ЗАНЕСЕНЫ НА ЧОРНУЮ ДОШКУ НАСТУПНЫЯ СЕЛЬСАВЕТЫ:

па Дзяржынскім: вёска Шатанаўшчына,
Бягомльскім раёне: Дамражыцкі с-с,
Чашніцкім р-не: Стражавіцкі,
Клічаўскім: Віркаўскі,
Сураскім: Камароўскі,

па Аршанскім: Буеўскі,
Пухавіцкім: Гарэліцкі, Слабодзкі, Задашчанскі і Шацкі,
Вушацкім раёне: Усайскі сельсавет,
Мсьціслскім раёне: Татаршчанскі.

Праблема Вялікага Дняпро

Акадэмік К. ВОБЛЫ

Усеукраінская Акадэмія Навук, сумесна з Дзяржплянам СССР склікае у Кіеве у лютым г. г. усесаюзную канфэрэнцыю, прысьвечаную праблеме «Вялікага Дняпро». У гэтай канфэрэнцыі прымаюць удзел Усесаюзная Акадэмія Навук, Беларуская Акадэмія Навук, рад навукова-дасьледчых інстытутаў, плянавыя органы і гаспадарчыя аб'яднаньні. У сувязі з гэтым трэба азнаёміць рабочую грамадзкасьць БССР з тым, што сабою уяўляе гэта праблема, якое значэньне яе у народнай гаспадарцы СССР і ў прыватнасьці БССР.

Праблема «Вялікага Дняпро» уключае рад задач: па-першае, рэканструкцыю воднага транспарту, па-другое,—скарыстаньне воднай энэргіі і па-трэцяе правядзеньне зямельных меліарацый,—у адных раёнах асушэньне, у другіх—абвадненьне.

У Эўропе толькі дзьве ракі большыя за Дняпро.—Волга—3690 клм і Дунай—2850 клм. (Дняпро—2247 клм). Агульная даўжыня Дняпроўскіх рачных шляхоў з прытокамі—24.000 клм. З іх эксплёатавалася ў 1931 г.—5,2 тысячы клм. Басэйн Дняпро складае—524.000 кв. клм, г. зн. больш за тэрыторыю Італіі, Англіі з Ірляндыяй, Германіі і амаль роўны з тэрыторыяй сучаснай Францыі.

Першым этапам па шляху вырашэньня праблемы «Вялікага Дняпро» трэба прызнаць пуск Дняпроўскай Гідраэлектрастанцыі (1932 г.) і адкрыцьцё шлюзаў у 1933 г., што забясьпечыць суцэльны водны шлях ад Кіева да Хэрсона.

Дняпроўская водная сыстэма займае надзвычай выгоднае геаграфічнае становішча, якое забясьпечвае магчымасьць злучэньня яе праз параўнаўча невялікія каналы з магутнымі усходнімі і заходнімі рачнымі сыстэмамі. У межах СССР можа ісьці гутарка пра такія чатыры галоўныя злучэньні:

1) З Данбасам праз раку Самару і яе прыток Волч'ю; 2) З Донам праз ракі Самару—Торец—Паўночны Данец-Дон; 3) З Камска-Волскай сыстэмай праз раку Дзясну-Волгу-Жыздру-Аку і нарэшце 4) з Нявой праз рэкі Заходнюю—Дзьвіну, Ловаць—Ільменскае возера, Волхаў, Ладаскае возера—Няву.

Рака Самара, якая упадае ў Дняпро з левага боку крыху вышэй Дняпрапятроўску, з прытокам Воўчай пры шлюзаваньні адчыняе тупіковы пад'ездны шлях з Данбасу на Дняпро. Каменны вугаль з Данбасу пойдзе вадою у Прыдняпроў'е для патрэб мэталюргіі, мэталяапрацоўчай прамысловасьці ў Кіеў для яго машына-будаўнічых заводаў, у Гомельскі раён цяжкай індустрыі, у Бранскі індустрыйны вузел і нарэшце ў Ленінград.

Каналы паміж рэкамі Артніца—Лучэса, Заходняя Дзьвіна, Усьвят—Ловаць вырашае праблему злучэньня Дняпро з Ленінградам, Чорнага мора з Балтыцкім, а пры наяўнасьці Беламорскага каналу і з Белым морам. Па гэтым магістральным водным шляхам пойдзе у Ленінград каменны вугаль, чыгун, сталь, бавоўна, лён, харчовыя прадукты, а ў адваротным кірунку пойдуць фабрыкаты ленінградзкай прамысловасьці, машыны, электрычныя агрэгаты, тывінскія баксіты, мурманскія апатыты, нэфэліны, палевы шпат, фасфарыты, лес і інш.

Трэба мець на ўвазе, што пачатак і канец воднага шляху Ленінград—Херсон падрыхтаваны пабудовай Дняпроўскай і Волхаўскай электрастанцый. Плаціны і шлюзы на рацэ Волхаў зрабілі закончанай галоўную частку магістралі, а Днепрадэс—пачатковую. У другое пяцігодзьдзе застаецца самкнуць гэтыя два гатовых вучасткі воднай магістралі. Для гэтага неабходна зрабіць судаходнымі Вярхоўе Дняпра і правесьці водападзельны канал.

Вялізарнае значэньне ў праблеме Вялікага Дняпро набывае пабудова пад'ездных водных шляхоў да магістралі. Шэраг другарадных рэк,—прытокаў Дняпро Дзясны, Прыпяці і Сожа шляхам расчысткі, паглыбленьня і, нарэшце шлюзаваньня робяцца судаходнымі. Транспартныя асваеньні малых рэк, як Інгулец, Сула, Псел, Рось, Цецераў, Сейм, Іпуць, Бяседзь, Пціч, Сьвіслач і інш. значна пашыраць сфэру эканамічнага ўзьдзеяньня Дняпроўскай воднай артэрыі. Асваеньне дробных прытокаў стварае магчымасьць воднага кальцаваньня мясцовага значэньня, напрыклад, злучэньне ракі Сэйму з ракой Асколай утварае кальцо, якое будзе абслугоўваць ЦЧО і Права-Бярэжную Украіну. Пэрспэктыўнае злучэньне Дняпро з ракой Паўдневым Бугам і праз рэкі Рось і Сінюху. Гэта кальцо дае танны водны шлях для Права-Бярэжнай Украіны. Мяркуецца шэраг такіх водных кальцаваньняў мясцовага значэньня ў БССР.

Дзякуючы вышэй названым злучэньням буйнейшыя прамысловыя цэнтры Саюза і БССР, як Ленінград, Масква, г. Горкі, Самара, Саратаў, Сталінград, Бранск, Гомель, Бабруйск, Менск, Смаленск, Віцебск, Кіеў, Чэркасы, Крэменчуг, Каменскае, Днепрапятроўск, Запарожжа, Нікопаль, Хэрсон, Нікалаеў, будуць ўяўляць складаны гаспадарчы комплекс, зьвязаны суцэльнай воднай магістральлю. Багацьці поўдня і ўсходу (руда, вугаль, збожжа, цукар, бавоўна, нафта) будуць шчыльна і арганічна ўвязаны з багацьцямі поўначы і захаду (лес, хэмікаты, мінэральная сыравіна, буд-матар'ялы) утворацца магутныя грузапатокі ўверх і ўніз па Дняпроўскай сыстэме.

Акрамя транспартных задач у праблему Вялікага Дняпро ўваходзіць і скарыстаньне гідраэнэргіі. Прыкладам гэтага служыць Дняпроўская Гідраэлектрастанцыя. Высокая плаціна дала магчымасьць пакрыць вадою ўсю частку Дняпро і зрабіць яе судаходнай, з другога боку гэта плаціна стварыла нявычэрпную крыніцу таннай энэргіі. Магутнасьць установак Днепрадэсу складае 800 тысяч конскіх сіл. Сабекошт энэргіі не перавышае тры чверткі капейкі за кілёват-гадзіну у той час, як на цеплавых электрастанцыях сабекошт—30-35 кап.

Пры рэканструкцыі Дняпроўскага воднага шляху будуць будавацца шлюзы, плаціны будуць скарыстоўвацца для атрыманьня таннай гідраэнэргіі. У прытоках Дняпру, Заходняй Дзьвіны, Ловаці, а часткова ў прытоках Волгі праэктуецца пабудова так званага Валдайскага энэргакамбінату, магутнасьць якога будзе большай за магутнасьць Днепроўскай ДЭС ў паўтары разы. Тут будзе пабудавана новая крыніца таннай энэргіі для электрыфікацыі Ленінградзкай, Маскоўскай, Заходняй вобласьці, а часткова і БССР.

Пры вырашэньні праблемы Вялікага Дняпро нельга упускаць з увагі і 3-й задачы—меліярацыі. На поўначы у БССР, у Заходняй вобласьці мэліарацыя будзе насіць форму асушэньня балот. Адно паглыбленьне ракі Прыпяці дасьць БССР 2 з паловай мільёна гэктараў зямлі, прыгоднай для земляробства. На Поўдні, стэповай засушлівай паласе воды Дняпро будуць скарыстаны для абвадненьня.

Тэрыторыя Ніжняга Дняпро зьяўляецца раёнам вельмі прыгодным для водна-зямельных меліярацый. Тут так выгадна злучаецца блізасьць цэнтраў спажываньня са спрыяючымі фізіка-геаграфічнымі ўмовамі для аб'яднаньня. Да канца другой пяцігодкі ў Данбасе, Днепрапятроўска—Запарожскім мэталюргічным раёне, Крывароржжы будзе сканцэнтравана гарадзкога насельніцтва больш за 4 мільёны чалавек. Абводненая тэрыторыя павінна будзе забясьпечыць гэты вялізарны людзкі масыў агароднінай, садавінай, малочнымі прадуктамі і інш. Абводненая водамі Дняпро плошча можа быць даведзена ў стэповай паласе СССР да 1 мільёну гэктароў. Недалёка ад Вялікага Запарожжа намечаюцца тры масывы для абвадненьня (Карла Марксаўскі, Каменкі, Нікапольскі). На працягу другой пяцігодкі прадугледжана абвадніць да 500 тысяч гэктароў, на што патрабуецца капітала-ўкладаньняў 196 мільёнаў руб.

Акрамя гэтага вызначаецца для абвадненьня водамі Дняпро і поўнач Крыму. Тут выпадае вельмі нязначная колькасьць ападкаў, між тым усе іншыя ўмовы глебавыя, кліматычныя вельмі спрыяльныя для сельска-гаспадарчай дзейнасьці.

Мяркуецца пабудова плаціны ў Кахаўцы на Ніжнім Дняпры і правядзеньня адсюль магістральнага каналу да Паўночнага Крыму даўжынёю ў 107 клм. глыбінёй ў 4 з паловай мэтры. Плошча, якая павінна быць абводнена ў Паўночным Крыме складае 900 тысяч гэктараў. Валавая прадукцыя аднаго гэктару абводненай плошчы дасягае 789 руб. а ў сучасны момант толькі 46 руб. Таварная частка сельска-гаспадарчай прадукцыі, што паступае са стэповых абвадняемых раёнаў Крыму складае 341 мільён руб. у год. Вось, якія меліярацыйныя пэрспэктывы паўстаюць пры пастаноўцы проблемы Вялікага Дняпро.

У вырашэньні праблемы Вялікага Дняпро вельмі зацікаўлена БССР. Веера - падобнае вярхоў'е Дняпро і яго прытокаў перасякаюць тэрыторыю БССР у мэрыдыяльным і шыротным кірунках. Ператварэньне гэтай шырокай разгалінаванай сеткі водных шляхоў у суднаходны стан вырашае для БССР праблему танных шляхоў зносін. Мінэральная сыравіна БССР, торф, драўніна, вырабы яе прамысловасьці, якая так шпарка разьвіваецца, прадукты сельскай гаспадаркі і жывёлагадоўлі атрымаюць зручны танны выхад на поўнач, усход, поўдзень і захад (зьнешнія рынкі), з другога боку патрэбная для беларускай прамысловасьці сыравіна, паўфабрыкаты, апал (вугаль, нафта), некаторыя сельскагаспадарчыя прадукты і прамысловыя фабрыкаты (цукар, мука, паўднёвая садавіна і інш.) будуць паступаць па водных шляхох.

Вырашэньне праблемы Вялікага Дняпро на беларускай тэрыторыі выклікае і вырашэньне другой надзвычайна важнай для БССР праблемы—асушкі балот. Плошча забалочаных зямель у БССР дасягае 1,8 мільёнаў гэктароў, балотных сенажацей 651 тысяча гэктараў і забалочаных земляў у лясным фондзе 250 тысяч га. Рэгуляваньне рэк, стокаў вады, пабудова водасховішчаў у Аршанскага створа і каля асноўных прытокаў Дняпро—Бярэзіны, Прыпяці інш., правядзеньне водапрыймальных каналаў, паглыбленьне рэк, а часткова і абвальваньне іх — усё гэта значна скароціць забалочаную плошчу БССР, ператворыць сотні тысяч гэктараў у культурныя угодзьдзі.

Рэканструкцыя водных шляхоў БССР паскорыць працэс яе індустрыялізацыі. Беларусь, якая цярпела ад прыгнёту царскага каленіяльна - капіталістычнага рэжыму, за першую пяцігодку мае значныя дасягненьні ў справе індустрыялізацыі. Кошт валавой прадукцыі і яе прамысловасьці ў 1932 г. складае 1,3 мільярда руб., што перавышае ўжо выручку ад сельскай гаспадаркі (1,1 млрд. руб.) да 37 году кошт валавой прамысловасьці БССР дасягне вялізарнай лічбы, 5,2 мільярда руб., а сельская гаспадарка 2 млрд. руб., іншымі словамі, БССР зьяўляецца ужо ў сучасны момант індустрыяльна - аграрнай краінай.

Танныя водныя шляхі, якія злучаць БССР з важнейшымі прамысловымі раёнамі СССР паскораць у нябывалых памерах працэс індустрыялізацыі рэспублікі.

Беларусь займае цэнтральнае палажэньне на вялікай воднай магістралі Ленінград — Херсон. Міжраённы і нават міжнародны рух грузаў і пасажыраў будзе праходзіць праз БССР. Гэта будзе служыць стымулам для далейшага разьвіцьця вытворчых сіл краіны. У навуковую распрацоўку праблемы Вялікага Дняпро арганічна уключыліся брацкія акадэміі навук — Беларуская і Ўкраінская.

Проблема Вялікага Дняпро становіць перш вопыт каапэраваньня работы двух такіх магутных навуковых інстытуцый, як Беларуская і Усеўкраінская Акадэміі навук. За гэтым першым вопытам пойдуць іншыя—намячаецца удзел абодвых акадэмій у распрацоўцы новай праблемы Палесься.

Ці не выдатным зьяўляецца ужо самы факт, што дзьве калісьці адсталыя краіны Беларусь і Украіна, цяпер, у савецкіх умовах, пры дыктатуры пралетарыяту навукова каапэруюцца для навуковай распрацоўкі аднэй з вялізарнейшых праблем у сусьветнай гісторыі?

У заключэньне дазволю сабе выказаць надзею, што прадстаўнікі Беларускай навукі і грамадзкасьці прымуць самы актыўны ўдзел у канфэрэнцыі Вялікага Дняпро, якая склікаецца Ўсеўкраінскай Акадэміяй навук у Кіеве у лютым 1933 г. У канфэрэнцыі прымуць удзел выдатнейшыя прадстаўнікі навуковай і інжынэрна-тэхнічнай думкі СССР. Беларуская дэлегацыя будзе мець магчымасьць паставіць на Кіеўскай канфэрэнцыі пытаньне так, як гэтага патрабуюць глыбокія жыцьцёвыя інтарэсы БССР.

На IV сэсіі ЦВК БССР X скліканьня

Вячэрняе паседжаньне 10 лютага 1931 г.

На вячэрнім паседжаньні 10-га лютага ішлі спрэчкі па дакладу Наркамфіна БССР тав. ХАЦКЕВІЧА і садакладу старшыні бюджэтнай камісіі ЦВК БССР тав. КАВАЛЬЧУКА аб дзяржаўным бюджэце на 1933 г.

Тав. Мяжуеў

(Аршанскі раён).

— Ермакоўскі сельсавет на працягу двух год стаяў і стаіць на чырвонай дошцы за выкананьне фінансавага пляну. Посьпехаў у выкананьні фінпляну наш сельсавет дабіўся толькі таму, што навакол гэтага пытаньня была мабілізавана ўвага шырокай грамадзкасьці. Пры сельсавеце ёсьць фінансавая камісія, якая кіруе справай мабілізацыі сродкаў, яна мабілізавала актыў у калгасах, саўгасе і на заводзе, стварыла там таксама камісіі і праз іх вядзе барацьбу за пасьпяховую мабілізацыю сродкаў насельніцтва.

Тав. Козел

(Слуцкі раён).

— Наш калгас «1 мая» пры старым васьмечаным кулакамі праўленьні імкнуўся толькі атрымаць крэдыты. Калгас ачысьцілі ад кулакоў і зараз праца ідзе зусім інакш.

— Мы ў трохдзенны тэрмін рэалізавалі пазыку «4-га завяршаючага», за што калгас атрымаў грамату. Калгас вярнуў ужо каля 50.000 руб. крэдыту. Кожны калгасьнік мае кніжку касы ашчаднасьці і праз апошнюю атрымлівае свой заработак. Зараз калгасьнікі трымаюць вольныя сродкі ў касе ашчаднасьці. Калгасьнікі ведаюць, што больш карысьці і сабе і дзяржаве, калі сродкі захоўваюцца ня ў скрынцы, а ў касе ашчаднасьці.

Тав. Насавенка (Гарадоцкі р-н) член ЦВК БССР удзельніца сэсіі

Тав. Некрашэвіч

(ДВБ).

Расказаў сэсіі ЦВК аб нашых дасягненьнях у галіне выдавецтва. З году ў год расьце выданьне кніжак на мовах усіх нацменшасьцяй, што насяляюць БССР. Калі ў 1925 годзе было выдана 150 назваў з тыражом у 1 млн. кніжак, дык у 1932 г.—ужо 1375 назваў, з тыражом звыш 10 млн.

У сваёй прамове тав. Некрашэвіч завостры ўвагу на барацьбу з клясавым ворагам на фронце літаратуры. Контррэвалюцыйныя элемэнты, прыкрываючыся фальшыва - нацыянальным сьцягам, стараліся скарыстоўваць кніжку як трыбуну для сваіх контррэвалюцыйных вылазак супроць партыі і савецкай улады.

— Апарат ДВБ ня быў дастаткова мабілізаваны, каб сваячасова даваць рашучы адпор контррэвалюцыйным элемэнтам, выступаўшым праз кніжку.

— Нам трэба ўзьняць клясавую пільнасьць, змагацца за ідэалёгічную якасьць кніжнай прадукцыі.

Саўкаў

(Начальнік кіраўніцтва Дзяржкрэдыту пры СНФ БССР).

— Плян рэалізацыі пазыкі выкананы толькі на 75 проц. грашовыя паступленьні па пазыцы таксама ідуць наздавальняюча — 71 проц. Дрэнна стаіць справа і з добраахвотнымі плацяжамі па прыцягненьні ўкладаў у касы ашчаднасьці. Тут за IV квартал 1932 году мы плян выканалі толькі на 37 проц.

— Трэба зьвярнуць увагу ўсёй пралетарскай грамадзкасьці на ліквідацыю гэтых прарываў. Трэба памятаць, што паступленьні па пазыках, па ўкладах у ашчадкасы займаюць значнае месца ў бюджэце 1933 году.

Раніцняе паседжаньне 11 лютага

Раніцняе паседжаньне 11 лютага адкрыў тав. А. Г. ЧАРВЯКОЎ. На ранішнім паседжаньні сэсія ЦВК з вялікай увагай заслухала даклад Наркома земляробства тав. РАЧЫЦКАГА і Ўпаўнаважанага Наркамату збожжавых і жывёлагадоўчых саўгасаў — т. ЖОЛУДАВА аб пасеўных плянах на 1933 г. і аб практычных мерапрыемствах па ўздыме ўраджайнасьці.

Пасьля кароткага перапынку на ранішнім паседжаньні пачаліся спрэчкі па дакладах тт. РАЧЫЦКАГА і ЖОЛУДАВА. У спрэчках выказаліся тт. АНОЦКІ (Лагойскі раён), БАЗЮК (Дзяржынскі раён), ДАРОШКА (Акадэмія Навук), ЖОГАЎ, ВОЎК (Бярэзінскі раён).

Тав. Воўк

(Старшыня Бярэзінскага РВК).

— Нам практычным работнікам вёскі трэба будзе распрацаваць цэлы рад практычных мерапрыемстваў для лепшага ажыцьцяўленьня задач пасеўнай кампаніі і павышэньня ўраджайнасьці. Гэтыя мерапрыемствы трэба распрацаваць разам з актывам калгасьнікаў, беднякоў і серадняковаднаасобнікаў.

— Кулак перабудаваў сваю «дзейнасьць», трэба выкрываць ўсе яго хітрыкі і даць яму рашучы адпор.

— Вясна 1933 г. патрабуе ад нас, каб мы ў кароткі перабудавалі сваю работу ў вёсцы ў адпаведнасьці з указаньнямі тав. СТАЛІНА.

— Трэба тэрмінова заняцца рамонтам трактароў і складанага сельскагаспадарчага інвэнтару. Тут у нас ня ўсё добра. Адзін наш калгас ужо больш 2-х месяцаў, як здаў трактар у рамонт, але ён і да гэтага часу яшчэ не адрамантаваны.

ДЭЛЕГАЦЫЯ КАСЬЦЮКОВІЦКАГА РАЁНУ НА СЭСІІ ЦВК БССР.

На здымку зьлева направа: старшыня Чарняўскага с-с т. ЦІТОЎ, старшыня РВК т. АБРАМСОН, старшыня Дзеражнінскага с-с т. МАСКАЛЕЎ стаіць старшыня Сілічоўскага с-с т. НАВУМЕНКА.

ДА IV СЭСІІ ЦВК БССР

Укараніць пашпартызацыю і плянава-папераджальны рамонт

(Завод „Пралетары"—Гомель)

Шматтыражная газэта «Чырвоная ваграпка» устанавіла, што якасьць капітальнага рамонту абсталяваньня за апошні час на заводзе пагоршылася, а час рамонту павялічваецца; прычым, тэрмін службы варштату ад рамонту да рамонту памяншаецца.

Для зьнішчэньня гэтых зьявішчаў і наладжваньня плянава-папераджальнага рамонту варштатаў заводу лічым неабходным правесьці наступныя мерапрыемствы:

Абавязаць кантрольны аддзел праз замацаваньне прыёмшчыка да аддзелу мэханікі прымаць дэталі для абсталяваньня, якое рамантуецца, ў часе іх вырабу па тэхналёгічных працэсах.

Па скончаньні капітальнага рамонту кожнага варштату, складаць акты за подпісам загадчыка кантрольнага аддзелу, мэханіка заводу і брыгадзіра брыгады па капітальным рамонце аб якасьці зробленага рамонту і магчымасьці пуску варштату ў эксплёатацыю, з паказаньнем тэрміну службы да наступнага капітальнага рамонту.

Для арганізацыі ў агульна-заводзкім маштабе выкананьня бягучага і капітальнага рамонту, рамонту абсталяваньня па прынцыпе папярэдняга і прымусовага рамонту, неабходна вылучыць групу варштатаў, маючых найбольшае значэньне ў нашай вытворчасьці; напрыклад: такарныя варштаты № 1, 2, 3 і 4, стругальны вялікі, варштат для расточкі карпусоў помпаў, вылучыць тэхнікаў у распараджэньне тэхнічнага дырэктара, якія установяць разам з галоўным мэханікам заводу, брыгадзірам па капітальным рамонце і рабочым паказанага варштату—дэталі яго, што, найбольш часта ломяцца і зношваюцца, складаючы акты тэрміну службы варштату да наступнага капітальнага рамонту. За тым, здымаюцца чарцяжы дэталяў, установленых вышэйпаказанымі асобамі і складаецца альбом.

[illegible]

Ва ўмовах нашага заводу раім альбом складаць з наступных дэталяй: па мэханічным цэху,—балты для разцатрымальнікаў, медныя гайкі супартаў і ходавых шрубоў ў такарных, стругальных і фрэзэрных станкох; шарыкавыя і бронзавыя падшыпнікі і ўтулкі для шпіндэля такарнага станка (асабліва парэдні падшыпнік), шасьцяронкі самацэнтруючых патронаў (амэрыканс), чарнякі самацэнтрыр, патроны для сьвідравальных станкоў і ўкамплектаваць зьменныя шасьцерні.

По кавальным цэху: запасныя ўкладышы падшыпнікаў і ўтулкі падшыпнікаў і вэнтылятараў, паршнёвыя кольцы для паветранага малатка, байкі і кавадлы да гэтых малатоў; запасныя

Дэлегаты сэсіі зьлева направа: калгасьніца калгасу «Новае Жыцьцё» Асіпавіцкага р. т. ЛЕЛЯВА і работніца Добрускай папяровай ф-кі БУЦЬКІНА

камплекты ссопел да кавальных гарноў і фарсунак.

Для кацельнага цэху. Штампы для прэсаў; нажы для ножніц, пнэўматычныя прылады для малаткоў, запасныя шасьцерні да вальцаў.

[illegible] працаваньня дзярак, запасныя ...ныя дыскі з запаснымі зубамі для рэзкі мэталю.

Па мадэльнай майстэрні. Запасныя спаяныя істужачныя пілы і нажы для стругальнага станка.

Для электраматораў запасныя шарыкавыя падшыпнікі і бронзавыя ўтулкі.

Усё гэта дасьць магчымасьць наладзіць работу сваячасовага і якаснага рамонту варштатаў, але-ж трэба забясьпечыць варштаты масьлёнкамі і абціračным матар'ялам і азнаёміць токара з мэханізмамі варштату і дзеяньнем кожнай часткі, а ТНБ павінна скласьці табліцы тэхнічных дадзеных кожнага варштату, вывесіўшы іх на варштатах для карыстаньня токарамі ў час працы.

Мэталяапрацоўчыя заводы Беларусі павінны падхапіць нашу ініцыятыву.

Калектыўны рабкор «Сав. Бел.» Шматтыражка «Чырвоная Ваграпка»

За ГРАНІЦАЙ

На канфэрэнцыі па разброеньні

Заява тав. Літвінава

ЖЭНЭВА 10-II. (ТАСС). Пасьля НАДОЛЬНАГА (Германія) на паседжаньні бюро канфэрэнцыі па разброеньні выступіў Банкур (Францыя). Ён падкрэсьліў, што дэклярацыя пяці дзяржаў ад 11 сьнежня ня можа замяніць рашэньня самой канфэрэнцыі і што ў патрэбны момант ён указваў, што Францыя згаджаецца прызнаць роўнапраўе Германіі ва ўзброеньні толькі ў рамках арганізацыі, забясьпечваючай бясьпеку для ўсіх краін.

Аналізуючы англійскі плян работ, які прапануе абгаварыць толькі два пункты з усіх асноўных пунктаў францускага пляну, Банкур пярэчыў супроць працэдуры, якая рэкамэндуецца англійскім плянам па абгаварэньні пытаньняў і, у заключэньне, адзначыў, што рад пытаньняў, якія ня могуць быць выключаны з праграмы работ, не фігуруе ў англійскім пляне. Так, у ім няма пытаньняў аб кансультатыўным пакце. Пры гэтым Банкур з задаваленьнем адзначыў згоду савецкай дэлегацыі на заключэньне такога пакту.

Таварыш ЛІТВІНАЎ у кароткай заяве падкрэсьліў, што САВЕЦКАЯ ДЭЛЕГАЦЫЯ ЗАЦІКАЎЛЕНА НЯ Ў ТОЙ ЦІ ІНШАЙ ПРАЦЭДУРЫ, А Ў РЭАЛЬНЫМ АЖЫЦЬЦЯЎЛЕНЬНІ РАЗБРОЕНЬНЯ. Таму яна не пярэчыць і супроць англійскага пляна работ, паколькі для яе важна ажыцьцяўленьне разброеньня і ступень гэтага разброеньня, а ня той ці іншы мэтад яго. Тав. ЛІТВІНАЎ указаў, у прыватнасьці, што ўпамінаньне ў англійскім пляне пытаньня аб асабовым складзе армій само па сабе яшчэ нічога не гаворыць: можна рашыць скараціць лічбовы склад арміі і на 30 проц., а можна рашыць і зусім не скарачаць яго. Між тым, ІМЕННА РАШЭНЬНЕ ГЭТАГА ПЫТАНЬНЯ ВАЖНА. Далей тав. ЛІТВІНАЎ указаў, што савецкая дэлегацыя разглядае англійскі плян работ, як пералік пытаньняў, а не як фармуляванае папярэдняе вырашэньне гэтых пытаньняў у акрэсьленым кірунку. У сувязі з гэтым тав. ЛІТВІНАЎ указаў, што савецкая дэлегацыя заўсёды адхіляла дзяленьне праблемы асабовага складу армій на пытаньне аб паліцэйскім і каленіяльным войсках і пытаньне аб войску, якое прадназначана для нацыянальнай абароны.

Тав. ЛІТВІНАЎ заявіў, што Банкур сваячасова напомніў аб кансультатыўным пакце, да якога мае прамое адносіны савецкая дэлегацыя ў вызначэньні нападаючага боку. Тав. ЛІТВІНАЎ задае пытаньне англійскаму дэлегату: «у чым сэнс пункту англійскага пляну ва ўрачыстым заяўленьні эўрапэйскіх краін аб адмове ад вырашэньня спрэчак узброенай сілай? Ці трэба гэты пункт разглядаць, як дадатак для францускай прапановы аб пашырэньні пакта Келёга, ці Ідэн (анг. дэлегат — заўв. рэдакцыі) прадбачыць правал францускай прапановы і рыхтуе ёй замену? Але ў такім выпадку, заявіў тав. ЛІТВІНАЎ, незразумела, чаму англійскі плян не пашырае абавязацельстваў, установленых для эўрапэйскіх краін і на неэўрапэйскія краіны, тым больш, што яны адкрыта да гэтага часу ня выступалі супроць падобных абавязацельстваў».

Выступленьне БАНКУРА, які фактычна ўзяў пад сумленьне сапраўднасьць усёй, так званай, «згоды пяці дзяржаў» ад 11 сьнежня аб раўнапраўі ва ўзброеньнях, выклікала вялікае ўзбуджэньне ў германскіх колах.

Масавыя арышты ў Румыніі

ВЕНА. 10-II. У БУХАРЭСЬЦЕ апублікаваны загад ваеннага суда аб тым, што ўсе асобы дапрызыўнага ўзросту вінаватыя ў парушэньні парадку, ўвеедзенага стана аблогі, будуць зараз жа закліканы на мабілізацыйныя [illegible] Паводле паведамленьня сігуранцы (охранка) адначасова з увядзеньнем стану аблогі ў Ясах, арыштавана вялікая колькасьць рабочых, якія абвінавачваюцца ў камуністычнай дзейнасьці. Па аналёгічным абвінавачваньні арыштаваны таксама 12 чалавек у Клужы. Ім прад'яўлена абвінавачваньне ў падрыхтоўцы да ўсеагульнай забастоўкі.

Адказ на ноту нанкінскага ўраду

ШАНХАЙ. 9-II. Апублікаваны ліст, пасланы японскім пасольствам у Кітаі Арыёсі міністру замежных спраў Нанкінскага ўраду—у адказ на ноту апошняга ад 27 студзеня. У лісьце Арыёсі заяўляе, што [illegible]

Паўстаньне на галяндзкім браняносцы

БЭРЛІН, 8-II. У Галяндзкім парламанце выступіў ваенны міністр Дэкерс з заявай аб паўстаньні на браняносцы «Дэ Цэвен-Провінсіен». [illegible]

Хваляваньне на крэйсары „Ява"

БЭРЛІН, 9-II. Паводле паведамленьня галяндзкай газэты «МАСБОДЭ» з СУРАБАЙЯ (морская база ў галяндзкай Індыі) ХВАЛЯВАНЬНІ ЎСПЫХНУЛІ ТАКСАМА І НА КРЭЙСАРЫ «ЯВА», які, як вядома, узначальвае флётылію, накіраваную супроць паўстаўшага браняносца «Дэ Цэвен-Провінсіен». Паведамленьняў аб характары гэтых хваляваньняў няма. Паведамляецца толькі, што ў адкрытым моры афіцэры, унтэр афіцэры і эўрапэйская частка матросаў з рэвальвэрамі ў руках выцесьнілі ў некалькі памяшканьняў туземную частку каманды, якая прадстаўляе прыблізна палову ўсёй каманды крэйсара. Памяшканьні былі зачынены і пастаўлены пад моцную ахову. За тым крэйсэр вярнуўся ў Сурабайя.

Паводле паведамленьня агенцтва Вольф з Амстэрдаму, там атрыманы зьвесткі аб тым, што рад нацыянальных арганізацый Галяндзкай Індыі намагаецца арганізаваць дэманстрацыю салідарнасьці з паўстаўшым браняносцам.

У радзе гарадоў Галяндзкай Індыі пашыраюцца адозвы, якія заклікаюць працоўнае насельніцтва да масавых дэманстрацый на 12 лютага.

Адказны рэдактар П. ШАСТАКОЎ.

Па-баявому правесьці дзень пазыкатрымальніка

Б. М. Саукоў

(Начальнік Кіраўніцтва Ашчадкасамі і Дзяржкрэдыту БССР)

З 5 лютага па БССР пачаўся дзень пазыкатрымальніка, асноўнай задачай якога зьяўляецца давядзеньне да шырокіх мас пазыкатрымальнікаў усіх выгад ад нашых масавых пазык і ў выніках гэтай работы завяршэньне поўнага выкананьня пляну рэалізацыі пазыкі «4-га завяршаючага году пяцігодкі».

Да дня пазыкатрымальніка БССР падыйшла з вялізарнейшым прарывам ў выкананьні пляну мабілізацыі сродкаў 1-га кварталу першага году 2-й пяцігодкі і асабліва па дабраахвотных плацяжох.

Пры выкананьні пляну мабілізацыі сродкаў на 1-II—33 г. па абавязковых плацяжох на 59,7, плян мабілізацыі сродкаў па дабраахвотных плацяжох выкананы толькі на 16,3 ў той час, калі асноўнымі плацяжамі ў гэтым квартале зьяўляецца дабраахвотныя.

Асабліва дрэнна ідзе выкананьне пляну па рэалізацыі пазыкі «4-га завяршаючага году пяцігодкі» па ўкладах у ашчадныя касы і асабістым страхаваньні.

Плян рэалізацыі пазыкі «4-га завяршаючага году пяцігодкі» выкананы ўсяго на 75,1 проц., у выніках чаго БССР па рэалізацыі пазыкі займае апошняе месца ў СССР. Зусім нездавальняюча праходзіць рэалізацыя пазыкі сярод аднаасобнага сэктару вёскі, дзе плян рэалізацыі выканан ўсяго на 20 проц.

Агульны недабор па пазыцы складае 16 мільёнаў рублёў, з якіх 3,3 міл. за кошт рабочых і служачых, 2,4 міл. па іншым насельніцтве, 1,7 млн. па калгасьніках і 8,6 млн. па аднаасобніках.

У той час, калі рад раёнаў БССР, як ЖЫТКАВІЦКІ, ЗАСЛАЎСКІ, ДЗЯРЖЫНСКІ, ДРЫСЕНСКІ, КЛІМАВІЦКІ І БРАГІНСКІ даўно ўжо выканалі і перавыканалі свае пляны па рэалізацыі пазыкі «4-га завяршаючага году пяцігодкі», асабліва раёны, як ЧАВУСКІ, ВЕТКАЎСКІ, КАРМЯНСКІ, ПРАПОЙСКІ, ЛОЕЎСКІ, ЦЕРАХОЎСКІ, ЧЫРВОНАПОЛЬСКІ, ГАРАДОКСКІ, ЧАЧЭРСКІ і ЧЭРВЕНЬСКІ ПЛЯНЫ РЭАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ ВЫКАНАЛІ ТОЛЬКІ АД 36 ДА 49 ПРОЦ.

Рэйдам праверкі становішча рэалізацыі пазыкі па шэрагу прадпрыемстваў г. Менску высьветлена, што на фабрыцы імя Крупскай НЕ АХОПЛЕНА ПАДПІСКАЙ НА ПАЗЫКУ 294 РАБОЧЫХ, НА АБУТКОВАЙ ФАБРЫКЕ —261, У БЕЛБУДІНСТЫТУЦЕ—170, НА ШОРНАЙ ФАБРЫЦЫ — 144, НА ЗАВОДЗЕ «КАМУНАР» — 138 і г. д.

У канцы сьнежня ў Магілеўскім раёне аказалася неахопленымі падпіскай на пазыку «4-га завяршаючага году пяцігодкі» 3.200 РАБОЧЫХ І СЛУЖАЧЫХ і 60 КАЛГАСАЎ, ня кажучы ўжо аб тым, што значная колькасьць рабочых, служачых і калгасьнікаў падпісаліся на пазыку у далёка недастатковым разьмеры.

Шмат такіх выпадкаў і ў радзе іншых гарадоў і раёнаў.

Характарна адзначыць, што Магілёўскі раён будучы сыгналізаваны праз друк ня ўжоў ніякіх захадаў да ахопу неахопленых пазыкай рабочых, служачых і калгасаў.

Шмат раёнаў яшчэ не закончылі афармленьне даўно праведзенай калектыўнай падпіскі на пазыку, у выніку чаго неафармленая падпіска па БССР складае 2,4 мільёна рублёў.

Ня лепш ідзе выкананьне касавага пляну па пазыцы «4-га завяршаючага году пяцігодкі», які выкананы на працягу 4-га кварталу 1932 г. ўсяго на 71,3 проц., а за дзьве дэкады студзеня толькі на 10,3 проц.

Асноўнымі прычынамі такога становішча з рэалізацыяй пазыкі «4-га завяршаючага году пяцігодкі» зьяўляюцца дрэннае абслугоўваньне працоўных пазыкатрымальнікаў, дапушчаны самацёк і зусім слабая масава - арганізацыйная работа вакол гэтай справы.

У шэрагу зрываючых раёнаў замест шырокай масавай работы дапушчаюцца левацкія загібы і скрыўленьні, мэтады адміністраваньня і парушэньня асноўнага прынцыпу дзяржкрэдыту—дабраахвотнасьці.

Асобныя раёны, як Клічаўскі пабіваюць рэкорд у прыставаньні недапушчальных зьявішч. У гэтым раёне для рэалізацыі пазыкі сярод аднаасобнікаў прыцягваліся папы, ад якіх бралі падпіску аб рэалізацыі вызначаных ім для рэалізацыі сум пазыкі. Можна сабе ўявіць як яны «агітавалі» за нашы масавыя пазыкі.

Асабліва важнае значэньне ў росьце рэалізацыі пазыкі мае абслугоўваньне пазыкатрымальнікаў.

У радзе раёнаў, саветаў, прадпрыемстваў, калгасаў не разданы яшчэ падпісчыкам аплочаныя аблігацыі мінулых масавых пазык. Даведачная работа пастаўлена зусім дрэнна. Некаторыя прадпрыемствы і калгасы ня маюць тыражных табліц у той час, калі апошнія рассылаюцца. Відаць яны марынуюцца ў ашчадкасах, ці дрэнна разьмяркоўваюцца.

25-га лютага адбудзецца першы тыраж пазыкі «4-га завяршаючага году пяцігодкі», а між тым яшчэ ня ў ва ўсіх раёнах скончана замацаваньне аблігацый за падпісчыкамі.

Па становішчы на 10-1 г. г. незамацавана па БССР аблігацый пазыкі «4-га завяршаючага году пяцігодкі» на 692 т. р. Не раздана яшчэ аблігацый мінулых масавых пазык на 798 т. р. У ЗАМАЦАВАНЬНІ АБЛІГАЦЫЙ АСАБЛІВА АДСТАЮЦЬ НАСТУПНЫЯ РАЁНЫ: АСІПАВІЦКІ 26 т. р. БЫХАЎСКІ 24 т. р., ВЕТКАЎСКІ—31 т. р., ВУШАЦКІ—20 т. р., ВУШАЦКІ—220 т. р., ЛЕЛЬЧЫЦКІ—45 т. р., ПАРЫЦКІ—488 т. р., УВАРАВІЦКІ —52 т. р. і г. д.

Рад фактаў сьведчыць аб няўважлівых адносінах ашчадкас, адміністрацыі прадпрыемстваў і камсодаў да абслугоўваньня пазыкатрымальнікаў.

На торфазаводзе «Чырвоны Сьцяг», Смалявіцкага раёну, рабочым ня былі разданы аплачаныя аблігацыі на 7.010 руб. з-за нядбайных адносін адміністрацыі заводу і ашчадкасы.

Побач з пераличанымі вышэй адмоўнымі момантамі рад раёнаў адпаведным чынам арганізаваў абслугоўваньне пазыкатрымальнікаў. У Полацку адкрыты кіёск пазыкатрымальніка на калгасным базары і шмат куткоў на прадпрыемствах і ва ўстановах. У Гомелі на буйных прадпрыемствах арганізаваны перасовачныя сталы даведак па масавай праверцы і выплаце выйгрышаў у цэхох.

У Магілёве па ініцыятыве газэт «Камунар Магілёўшчыны» праведзен дэкаднік праверкі выйгрышаў, які даў вельмі добрыя вынікі. У Заслаўі райашчадкаса ўвяла бесплатную праверку выйгрышаў, пры якой кожны пазыкатрымальнік можа паведаміць ашчадкасе № сваіх аблігацый і адрас, а райашчадкаса заводзіць на кожнага пазыкатрымальніка картку, па якой правярае аблігацыі і ў выніках выйгрышу паведамляе пазыкатрымальніка.

Асабліва сур'ёзная работа павінна быць праведзена на вёсцы. У дзень пазыкатрымальніка патрэбна правесьці шырокую масавую работу, выяўлень не і аплату выйгрышаў і купонаў ня толькі ў сельсавеце ці ў асобных калгасах, а і ва ўсіх калгасных брыгадах і вёсках. Шырокую масавую работу прыдзецца сапраўждаць падворнымі абходамі і індывідуальнай прапагандай

Грамадзкія і гаспадарчыя арганізацыі павінны ўзяць на сябе і выканаць канкрэтныя самаабавязацельствы па рэалізацыі пазыкі.

АБВЕШЧАНЫ ДЗЕНЬ ПАЗЫКАТРЫМАЛЬНІКА ЗЬЯЎЛЯЕЦЦА БАЯВОЙ ПРАВЕРКАЙ ЗДОЛЬНАСЬЦІ АШЧАДНЫХ РАБОТНІКАЎ ЗМАГАЦЦА ЗА БУДАЎНІЦТВА САЦЫЯЛІЗМУ.

Мясцовыя партыйныя і савецкія органы, і асабліва раёнаў і саветаў, зрываючых выкананьне пляну мабілізацыі сродкаў па добраахвотных плацяжох, павінны узмацніць кіраўніцтва ашчадным апаратам і ўмацаваць ашчадны апарат лепшымі работнікамі, стварыўшы ім адпаведныя ўмовы працы.

Ад разгільдзяеў, безьдзельнікаў і бюракратаў неабходна безадкладна ачысьціць ашчадны апарат.

Трэба, памятаць, што гэтыя людзі служаць не партыі і ўраду, а клясававарожым элемэнтам.

У выніку ўдарнага правядзеньня дня пазыкатрымальніка не павінна застацца ніводнага невыяўленага і неаплачанага выйгрышу, ніводнага неаплачанага купона, ніводнага прадпрыемства ці калгасу без даведачных сталоў і куткоў пазыкатрымальніка, ніводнага працоўнага, які не падпісаўся ці не набыў аблігацыю «4-га завяршаючага году пяцігодкі» ці які падпісаўся ў нездавальняючым разьмеры, ніводнай не раздадзенай аплачанай аблігацыі, ніводнага працоўнага не захоўваючага сваіх вольных зьберажэньняў у ашчадкасах і ніводнага рабочага, служачага, саматужніка і калгасьніка неахопленага калектыўным страхаваньнем жыцьця.

Адпаведнай увагай дню пазыкатрымальніка і ўдарным яго правядзеньнем пад бальшавіцкім кіраўніцтвам камуністычнай партыі даб'ёмся першынства БССР і выцякаючага права на Першы тыраж пазыкі «4-га завяршаючага году пяцігодкі» у БССР і атрыманьня Ганаровага Пераходнага чырвонага сьцягу Цэнтральнай Камісіі садзейнічаньня дзяржкрэдыту і ашчадсправе пры Прэзыдыуме ЦВК СССР.

Пастанова Эканамічнага Савету БССР

Эканамічны Савет БССР пастанаўляе:

Назначыць тав. АРНДТА К. Р. дырэктарам Белдзяржснабу.

Старшыня Савету Народных Камісараў і Эканамічнага Савету БССР М. ГАЛАДЗЕД

Кіраўнік спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнага Савету БССР С. КАНДЫБОВІЧ.

11 лютага 1933 г.

№ 19

КІНО „ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ" Каса ад 12 г. дню

Ад 7 лютага мастацкі фільм вытворчасьці Украінфільм

КАЛАМУТА

Беларуская Акадэмія навук склікае

На 25 лютага г. г. канфэрэнцыю

па пытаньнях тэрмінаў сяўбы і дагляду за пасевам па зонах БССР

в удзелам НКЗ БССР, НКЗ СССР, навукова-дасьледчых установаў і дасьледчых станцый, прадстаўнікоў буйных саўгасаў і калгасаў БССР

Канфэрэнцыя адбудзецца ў памяшканьні Акадэміі навук (рог Ленінскай і Унівэрсытэцкай).

Усе запытаньні накіроўваць:

Менск, Беларуская Акадэмія навук

ПРЭЗЫДЫУМ

Згодна загаду НК Сувязі № 70,

БУДАЎНІЧЫ ТРЭСТ

пры Бел. кіраўніцтве сувязі

з 15-II г. г. РАСФАРМОЎВАЕЦЦА

і замест яго

АРГАНІЗУЕЦЦА

аддзел капітальнага будаўніцтва Бел. кіраўніцтва сувязі

Установы і асобы ўсе прэтэнзіі да Будтрэсту сувязі павінны прад'явіць ліквідацыйнай камісіі да 1-III г. г. Пасьля гэтага тэрміну прэтэнзіі прымацца ня будуць.

Прэтэнзіі накіроўваць па адрасе: Менск, вуліца Карла Маркса 10, ліквідкому Будтрэсту сувязі

ЛІКВІДКОМ

13-га лютага г. г. у памяшканьні Бел. Дзярж. Тэатру

АДБУДЗЕЦЦА

АГУЛЬНА-ГАРАДЗКІ ВЕЧАР

сустрэчы рабочых-ударнікаў прадпрыемстваў г. Менску з дэлегатамі БССР на Ўсесаюзны Зьезд КАЛГАСЬНІКАЎ-УДАРНІКАЎ

Пачатак роўна а 7-й гадзіне ўвечары

Члены ЦВК, СНК, ЦК, ЦКК, ГК КП(б)Б, ГКК, Гарсавету, ЦСПСБ, Гарпрафсавету праходзяць па сваіх мандатах.

Білеты прадпрыемствы атрымліваюць у арг. аддзеле Гарсавету.

Гарсавет і Гарпрафсавет

Даведачна-Інфармацыйная кантора ПРЫ БЕЛКІРАЎНІЦТВЕ СУВЯЗІ

Менск, Ленінская, 28, тэлеф. па аўтамаце 22752

Гэтым паведамляецца, што ва ўсіх раёнах БССР у райаддзелах сувязі

прымаюцца рознага роду аб'явы

балянсаў, паведамленьняў і інш. матар'ялы рэклямнага характару для зьмяшчэньня ў газэце

„Савецкая Беларусь"

ЗГУБЛЕНЫ

Членскі білет, выд. саюзам работн. гарадз. прадпраемств. на імя Красоўскага І. Д., квіт 2317

Камсамольскі білет, выд. Менгаркомам на імя Касько С. Д., 2318

Членскі білет, выд. саюзам гарнякоў на імя Косько С. Д., квіт 2319.

Вайсковы білет, выд. Заслаўскім ваенкаматам на імя Храбтовіча Д. Р., квіт № 2320

Камсамольскі білет, выд. Менгаркомам на імя Нікольчык І. В., квіт 2321

Членскі білет, выданы саюзам скурнікаў на імя Нікольчык І. В., квіт 2322

Асабовае пасьведч. выд. Белвагапушнінай на імя Нікольчыка І. В., кв. 2323

Партбілет, выд. аддзел. 7 кав. дыв. на імя Каваленка Г. Н., квіт 2325

Камсамольскі білет, выд. Барысаўскім райкомам на імя Камар Л. К., кв. 3282

Членскі білет, выд. саюзам Медсанпрацы на імя Камар Л. К., квіт 2328

Членскі білет, выд. саюзам камунальнікаў на імя Сурмач С. Д., кв. 2329

Камсамольскі білет, выд. Менгарк. на імя Рэйко Я. Ф., квіт 2330

Мэтрыка, выд. Менскім загсам на імя Падубоцкая В. І., квіт 2331

Вайсковы білет, выданы Віцебскім ваенкамат. на імя Ворса В. А., кв. 2332

Пасьведч. аб скончаньні школы павышанага тыпу на імя Нікольчыка І. В., квіт 2324

Асабовае пасьведч., выд. на імя Ворса В. А., квіт № 2333.

Мэтрыка, выд. Менскім загсам на імя Ільіна Б.П., квіт 2334.

Вайсковы білет, выд. Мазырскім ваенкамат. на імя Бондар Я. Ф., кв. 2335

Пашпарт, выд. 2 вуч. міліцыі на імя Багданова М. Т., квіт 2336

Членскі білет, выд. саюзам швэйнікаў на імя Багданова М. Т., квіт 2237

Мэтрыка, выд. Магілеўскім загсам на імя Чагоўскага В. І., квіт 2338

Мэтрыка, выд. Магілеўскім загсам на імя Чалоўскага Л. І., квіт 2339

Мэтрыка, выд. Менскім загсам на імя Чалоўскага А. І., квіт 2340

Партыйны білет, выд. Магілеўскім ДПК № 2079 на імя Вінік Ш. А., кв. 2291.

Членскі білет, выд. саюзам дрэваапрацоўшчыкаў на імя Вінік Ш. А., кв. 2292.

Камсамольскі білет, выд. Магілеўскім ОПК на імя Вінік Ш. А., кв. 2293.

Вайсковы білет, выд. Менскім ваенкаматам на імя Асмалоўскага І. С., кв. 2294.

Членскі білет, выд. саюзам мэталістаў на імя Зіновіча Н. А., кв. 2295.

Партызанскі білет, выд. Менгаркомам на імя Андрэева І. Г., кв. 2296.

Асабовае пасьведчаньне выд. тэхнікумам сувязі на імя Гутман Ш. М., кв. 2297.

Камсамольскі білет, выд. Менгаркомам на імя Гутман Ш. М., кв. 2298.

Асабовае пасьведчаньне, выд. фабрыкай імя Крупскай на імя Шаблоўскай, кв. 2299.

Асабовае пасьведчаньне, выд. фабрыкай «Камунарка», на імя Шылава М. П., кв. 2300.

Мэтрычны выпіс, выд. Менскім загсам на імя Булаўка В. Г., кв. 92

Мэтрычны выпіс, выд. Менскім загсам на імя Парэчык Ф. Г., квіт 93

Мэтрычны выпіс, выд. Менскім загсам на імя Кліўша І. Б., квіт 94.

Мэтрычны выпіс, выд. Петрыкаўскім гарсаветам на імя Кліўша І. Б., квіт № 95.

Членскі білет, выданы саюзам швэйнікаў на імя Ліцэбарава В. Н., квіт № 111.

Членскі білет, выданы саюзам чыгуначнікаў на імя Сакончык Ф. С., квіт № 112

Пасьведчаньне аб скончаньні Глускай сямігодкі на імя Дашкевіча Л. М., квіт 113.

Пашпарт, выд. Менскай гарміліцыяй на імя Левіна М. Е., квіт 114.

Пасьведчаньне, выданае пагр. разгр. часткай на імя Ганцук Е. А., квіт № 115.

Мэтрычны выпіс, выд. Менскім загсам на імя Бэрман Ю. А., квіт 73

Мэтрычны выпіс, выд. Менскім загсам на імя Бэрман А. А., квіт 74

Членскі білет, выданы саюзам працасьветы на імя Тагановіча В. П. квіт № 75

Дыплём аб скончаньні БДУ на імя Касьпяровіча Н. Е., квіт 76.

Дыплём аб скончаньні БДУ, выд. на імя Клімава Е. І. квіт 77.

Мэтрычны выпіс, выданы Менскім загсам на імя Юдас Б. С., квіт 78.

Мэтрычны выпіс, выд. Менскім загсам на імя Курлянд Р. Д., кв. 80а

Вайсковы білет, выданы Пухавіцкім раёнам на імя Драгун В. Г., кв. 82

Членскі білет, выданы саюзам будаўнікоў на імя Харук М. О., квіт 84

Пасьведч. аб адукацыі, выд. Дудзіцкай сямігодкай на імя Пукальчык І. Б. квіт 87.

Мэтрычны выпіс, выд. Дудзіцкім сельсаветам на імя Гука М. М., квіт 88

Членскі білет саюзу будаўнікоў № 6/5623, выд. на імя Кутас Н. П., квіт № 89.

Мэтрычны выпіс, выд Менскім загсам на імя Гарачуна Е. Л., квіт 90.

Вайсковы білет, выданы на імя Батурчыка А. С., квіт 2303.

Членскі білет, выданы каапгасгандлем на імя Ліўшыца Л. Я., квіт 2304

Членскі білет, выданы саюзам саўгандальслужачых на імя Чыро Э. М., квіт 2305

Пасьведч. аб скончаньні Рагачоўскіх падрыхтоўчых курсаў на імя Стукаш Я. А., квіт 2306

Членскі білет, выданы саюзам саўгандальслужач. на імя Будзько К. А., квіт 2307.

Мэтрыка, выд. Халопіньскім раёнам на імя Масько С. В., квіт 2308

Членскі білет, выданы саюзам швэйнікаў на імя Грамаза О. М., квіт 2309

Членскі білет, выданы саюзам друкароў на імя Зянько М. З., квіт 2310

Членскі білет, выданы сэкцыяй навуковых працаўнікоў на імя Каган Х. М., квіт 2311

Мэтрыка, выд. Менскім загсам на імя Рубіна С. І., квіт 2312

Партбілет, в д. 5 стралковай дывіз. за № 0410333 на імя Крэсік М. Н., квіт № 2313.

Членскі білет, выд. саюзам сувязі на імя Андрэева Б. Т., квіт 2314.

Пашпарт, выданы II вуч. міліцыі на імя Ручанкова П. С., квіт 2315

Упаўнаважаны Галоўлітбелу № А—153

Друкарня імя Сталіна